

Evropska
komisija

PANORAMA

Poudarek na evropski regionalni in mestni politiki

ZIMA 2019 / št. 71

**Portugalski program
daje prednost rasti
in trajnosti**

ČEZMEJNO
SODELOVANJE
UTRJUJE VEZI
DRUŽINE INTERREG

DRŽAVLJANI SE
VKLUČIJO
V RAZPRAVO
V EVROPSKEM
TEDNU REGIJ
IN MEST

Regionalna in
mestna politika

PANORAMA

KAZALO

UVODNIK: Elisa Ferreira, evropska komisarka za kohezijo in reforme	3
STRATEŠKO POROČILO: Skladi ESI spodbujajo približevanje na družbeno-gospodarskem področju, odpornost in teritorialno kohezijo	4
ENI CBC: programi čezmejnega sodelovanja v okviru evropskega instrumenta sosledstva združujejo moči	6
FI CAMPUS 2019: predstavitev projektov, financiranih s finančnimi instrumenti v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov	12
PORTUGALSKA: pregled sedanjih in prihodnjih prednostnih nalog politike države, vključno s trajnostjo in podnebnimi spremembami, ter programov in projektov, ki se izvajajo v podporo tem nalogam	16
Z VAŠIMI BESEDAMI: uporaba javno-zasebnih skupnih naložbenih skladov za spodbujanje evropskih gospodarstev; načrti regije Lizbona in dolina reke Tajo na Portugalskem v zvezi s krožnim gospodarstvom	26
EVROPSKI TEDEN REGIJ IN MEST: pregled dogajanj v letu 2019 z rekordnim številom udeležencev na delavnicah, razpravah, razstavah in podelitvi nagrad REGIOSTARS	28
KRATKE NOVICE	33
YOUTH4REGIONS: izmenjava zamisli o sredstvih EU s prebivalci Cordobe v Španiji in premoščanje digitalne vrzeli v mestu Avila v Španiji	34
PODATKOVNA TOČKA: vpogled v indeks regionalne konkurenčnosti znotraj držav razkriva zelo velika nihanja po EU	38
ZEMLJEVIDI: ocenjevanje dostopnosti po večjih cestnih omrežjih v Evropi	40
INTERREG VOLUNTEER YOUTH: dober napredek na področju ureditve železnice okoli gore Etna na Siciliji	42
PROJEKTI: opisi uspešnih projektov s Češke, iz Španije, z Madžarske, iz Francije in Belgije	43

9

13

23

29

36

42

UVODNIK

Nobene regije in nobenega posameznika ne pustimo za sabo

Feliz Ano Novo e uma calorosa saudação aos leitores da revista Panorama! v veselje mi je, da vas lahko pozdravim in vam v svojem maternem jeziku zaželim srečno novo leto 2020.

Moja pripadnost Evropi in regionalni politiki je globoko zakoreninjena v moji osebni poti. Ker sem odraščala v diktaturi, je Evropa zame bila in ostaja simbol upanja, demokracije in svobode. V svojih akademskih študijah sem obravnavala regionalno politiko in evropsko povezovanje. Kot mlada ekonomistka sem se več kot desetletje ukvarjala z vprašanji regionalnega razvoja.

Kasneje sem kot ministrica za načrtovanje sodelovala v pogajanjih o finančnem okviru za obdobje 2000–2006. Kot poslanka v Evropskem parlamentu in kasneje kot bančnica v centralni banki sem imela opravka s ključnimi gospodarskimi dokumenti o poglobljanju ekonomske in monetarne unije.

Ob teh raznolikih izkušnjah sem spoznala, kako so različna področja politike med seboj povezana in kako pomembno je ohranjati kohezijo kot temeljno načelo v središču evropskega projekta.

To je zdaj najpomembnejše izmed vsega. Globalizacija, digitalna revolucija in podnebne spremembe so izzivi, s katerimi se mora Evropa spopasti kolektivno. Ti izzivi so priložnost za

ponoven zagon našega gospodarskega modela ter gradnjo pravičnejših in uspešnejših družb. A te spremembe vzbujajo pomisleke in skrbi v mnogih naših regijah.

Moja naloga je, da skupaj z vsemi vami zagotovim, da bomo izkoristili te priložnosti, izpeljali potrebne reforme za bolj zeleno, medsebojno povezano in digitalno gospodarstvo in, kar je zelo pomembno, da bomo zagotovili pravo podporo vsem tistim, ki bodo čutili najmočnejše učinke tega prehoda.

Komuniciranje mora še naprej ostati prednostna naloga. Čeprav je ta politika dosegla že veliko, pri številnih državljanih še vedno ne vzbuja ustreznega zaupanja. Želela bi obiskati regije, razumeti lokalne pomisleke in težnje, spodbuditi hitrejše in boljše izvajanje projektov in skupnostim sporočiti, da so pomembne.

Sedanji izzivi od nas zahtevajo drznost pri spodbujanju kohezije, vztrajnost pri izvajanju potrebnih reform in odločnost, da noben posameznik in nobena regija ne bo potisnjena v ozadje. Odgovorimo na to zahtevo skupaj! ■

Elisa Ferreira

Evropska komisarka za kohezijo in reforme

Strateško poročilo: skladi ESI za pametno, trajnostno in vključujočo rast v vseh regijah EU

Države članice v svojih zadnjih poročilih o napredku potrjujejo odločilno vlogo evropskih strukturnih in investicijskih skladov pri reševanju okoljskih, gospodarskih in družbenih izzivov ter izvajanju reform, potrebnih za trajnostno prihodnost.

Evropski strukturni in investicijski skladi vključujejo Kohezijski sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad (ESS), Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR). Njihov glavni namen je spodbuditi trajno približevanje na družbeno-gospodarskem področju, odpornost in teritorialno kohezijo.

V letu 2018 so skladi ESI s sredstvi v višini približno 460 milijard EUR – in več kot 643 milijard EUR z nacionalnim sofinanciranjem – zagotovili kritično maso naložb v prednostna področja EU v okviru skupnega upravljanja med Komisijo in

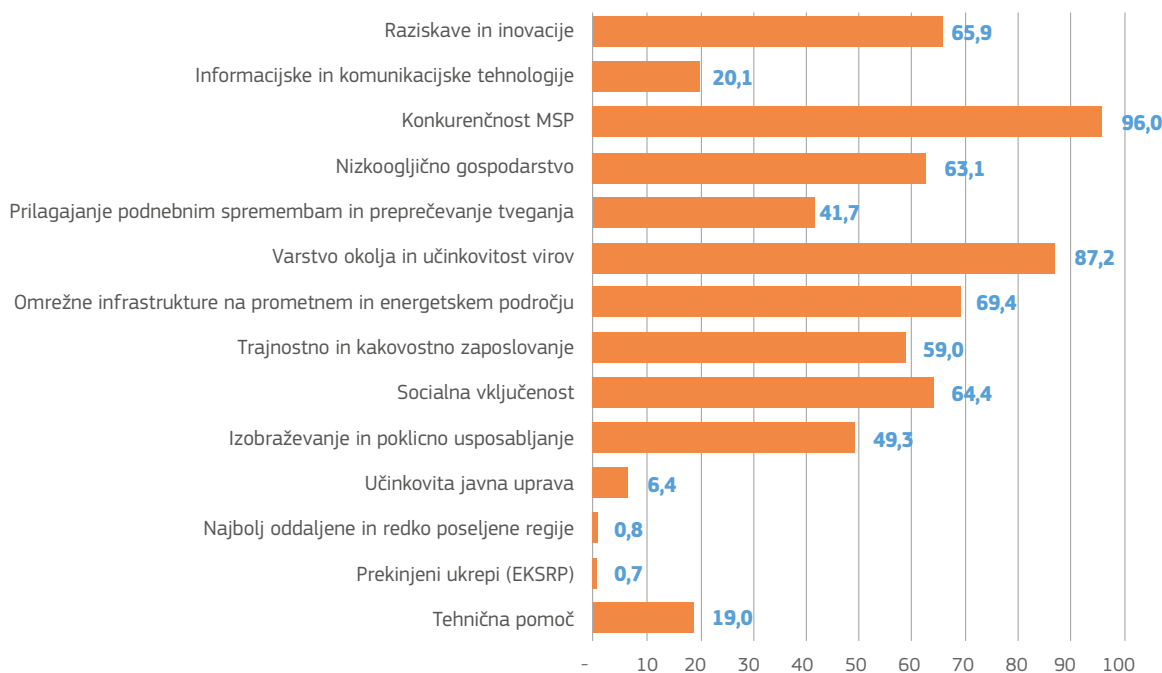
državami članicami. Te naložbe, ki podpirajo ustvarjanje delovnih mest, rast in vlaganja, krepitev enotnega trga, energetska unija in gospodarsko upravljanje, se odzivajo na potrebe realnega gospodarstva.

Komisija je 17. decembra objavila „Strateško poročilo iz leta 2019 o izvajanju evropskih strukturnih in investicijskih skladov“, ki vsebuje podrobne in posodobljene informacije o izvajanju programov skladov ESI v obdobju 2014–2020 do konca leta 2018 na podlagi poročil držav članic o napredku. V tistem času je bilo porazdeljenih 72 % razpoložljivih sredstev iz skladov ESI.

To poročilo in platforma odprtih podatkov o skladih ESI (<https://cohesiondata.ec.europa.eu>) nudita temeljit pregled napredka na vseh tematskih področjih. ■

VEČ O TEM

<https://europa.eu/!uD83tU>

Projekti, ki se že financirajo, imajo čedalje večji vpliv na ključnih področjih politike

- › podporo prejema več kot 1,6 milijona podjetij, vključno s kmetijami;
- › podjetja, ki prejemajo podporo, ustvarjajo 300 000 novih delovnih mest;
- › 26 milijonov ljudi prejema podporo za usposabljanje, izobraževanje ali iskanje zaposlitve;
- › 8,3 milijona gospodinjstev bo imelo dostop do boljših širokopasovnih storitev;
- › gradi ali obnavlja se več kot 3 900 km železniških prog;
- › projekti v zdravstvenem sektorju, ki se že izvajajo, prinašajo koristi za 60 milijonov ljudi.

Sedanja osredotočenost politike in njen prilagodljiv okvir omogočata skladom ESI, da pomembno prispevajo k novim in nastajajočim izzivom. Večina področij financiranja že zagotavlja podporo ciljem trajnostnega razvoja ZN, prilagajanju podnebnim spremembam in ukrepom za zmanjševanje tveganja, ta osredotočenost pa se lahko po potrebi še okrepi znotraj programov skladov ESI.

Prednostne naloge in dosežki

Evropski strukturni in investicijski skladi so že od začetka programskega obdobja 2014–2020 osredotočeni na doseganje približevanja na družbeno-gospodarskem področju, odpornosti in teritorialne kohezije, pri čemer pomagajo obravnavati sedanje in nastajajoče izzive ter postavljajo temelje za trajnostno prihodnost EU.

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR): projekti, ki jih podpira ESRR, pomagajo dodatno okrepiti področja, kot so raziskave in inovacije, informacijske in komunikacijske tehnologije ter konkurenčnost MSP. Na podlagi tega je bilo ustvarjenih 300 000 delovnih mest, zagotovljena je bila

podpora za 20 000 raziskovalcev, boljši dostop do širokopasovnih storitev pa je dobilo več kot 8 milijonov gospodinjstev.

Kohezijski sklad: projekti Kohezijskega sklada pomagajo državam članicam pri njihovih najpomembnejših razvojnih potrebah na področju okolja in prometa za zagotavljanje skladnosti s standardi EU. Na primer, v načrtu sta obnova 1 300 km železniških prog in gradnja ali obnova 275 km prog podzemne železnice in tramvajskih prog, za več kot 12,5 milijona prebivalcev pa bo zagotovljeno izboljšano čiščenje odpadne vode.

Evropski socialni sklad (ESS): ESS ima še vedno bistveno vlogo pri zagotavljanju podpore na področju zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja ter nadaljnjem zmanjševanju revščine in neenakosti. Med drugim zagotavlja pomoč pri izboljšanju zaposlitvenih možnosti za več kot 23 milijonov ljudi, 3,4 milijona ljudem pomaga pridobiti kvalifikacije, 2,7 milijona mladim pa nudi podporo v okviru pobude za zaposlovanje mladih.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EAKSRP): EAKSRP si prizadeva spodbuditi trajnostno ter inovativno kmetijstvo in gozdarstvo ter poživiti podeželje. Na primer, v okviru projektov preusmeritve ali vzdrževanja je bila zagotovljena podpora za 75 % skupne površine EU z ekološkim kmetijstvom, 130 000 kmetij pa prejema pomoč za povečanje konkurenčnosti.

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR): projekti ESPR zagotavljajo strateško spodbudo ribičem pri njihovem prehodu na trajnostni ribolov, pri tem pa podpirajo trajnostno akvakulturo in prispevajo k blaginji obalnih skupnosti. Do danes je sredstva prejelo skoraj 34 000 projektov iz vse EU.

Sosedje se s skupnimi močmi odzivajo na globalne izzive

Skupnost na področju čezmejnega sodelovanja v okviru evropskega instrumenta sosedstva (ENI CBC) vključuje več sto tisoč ljudi, zaposlenih na zunanjih mejah EU, Evropejcev in neevropejcev, ki s skupnimi ukrepi spodbujajo dejavnosti in gospodarsko rast ter prenašajo znanje.

Načrt, ki ga izvajajo generalni direktorati od GD za sosedstvo in širitvena pogajanja (GD NEAR) do GD za regionalno in mestno politiko (GD REGIO), vključuje nadaljnjo krepitev sodelovanja na zunanjih mejah EU, ki se je razvilo v okviru sosedске in kohezijske politike. Na terenu gre še vedno za gradnjo zaupanja in vzpostavitev povezav med ljudmi, ki živijo na zunanjih mejah Evropske unije, ter za prizadevanje, da se s sodelovanjem izboljša vsakodnevno življenje ljudi, ki živijo na obeh straneh meje. Gre tudi za gradnjo cest, ki povezujejo trge in krepijo turizem, recikliranje odpadkov v gnojila in ohranjanje ogroženih vrst za zaustavitev upadanja biotske raznovrstnosti.

Od 1. januarja 2020 programi čezmejnega sodelovanja v okviru evropskega instrumenta sosedstva (ENI) spadajo v okvir GD REGIO kot del družine Interreg, da bi se izboljšalo usklajevanje in omogočile sinergije z drugimi instrumenti teritorialnega sodelovanja.

Programi zajemajo 31 različnih držav z vrsto različnih jezikov, kultur in življenjskih slogov. Kljub temu vsi delajo v korist lokalnih skupnosti na obeh straneh meje EU in se spopadajo s skupnimi ovirami pri iskanju skupnih rešitev. V teh zahtevnih časih so ti programi pravi dokaz, kaj sodelovanje zares pomeni: nenehno čezmejno povezovanje, delitev in izmenjave.

Prečkanje meja

Izzivi še nikoli prej niso bili tako globalni: med drugim vključujejo onesnaženje, podnebne spremembe in družbene napetosti. Če trpi obmejno področje v sosednji državi, to vpliva tudi na Evropo in obratno. Odzivov na krizo ni mogoče oblikovati v izolaciji: globalne težave ne potrebujejo nobenih vizumov, da bi prečkale meje.

Programi čezmejnega sodelovanja (CBC) prek zunanjih meja EU dajejo več tisoč organizacijam možnost za skupno ukrepanje, izmenjavo znanja in strokovnih izkušenj v okviru njihovih vsakodnevnih dejavnosti ter ustvarjanje otipljivih rezultatov v njihovih regijah. Izvajanje 15 programov ENI CBC poteka vse od Finske in Rusije na severu do držav, kot so Madžarska in Ukrajina na vzhodu ter Italija in države Severne Afrike in Bližnjega vzhoda na jugu. Pokrivajo več tisoč kilometrov kopenskih in morskih meja, enkrat prečkajo morje in vključujejo tri morske bazene, skupna naložba v programskem obdobju 2014–2020 pa znaša 1 milijardo EUR. Do danes je bilo vloženi več kot 4 200 vlog, sredstva pa je pridobilo skoraj 600 projektov. Na tem področju je več kot 2 000 upravičencev, NVO, univerz, občin in zasebnih podjetij: majhen svet, javen in zaseben, na poti k uspehu, ki krepi zaupanje med skupnostmi.

Sprejetje skupnih pravil

„Pred mnogimi leti, ko smo začeli, se je izvajalo več zrcalnih projektov: prebivalci enega ozemlja so običajno počeli isto kot tisti na drugi strani,“ pravi Mathieu Bousquet, vodja enote C1 – Čezmejno sodelovanje med Gruzijo, Moldavijo in sosedstvom v okviru GD NEAR. „Danes pa upravičenci čedalje bolj sodelujejo v prizadevanjih za en sam skupen cilj.“

Sodelovanje ob zunanjih mejah EU se je začelo vzpostavljati že leta 2006. Številni izzivi so se pojavili v prvem programskem obdobju (2007–2013), ko se je instrument razširil, da bi zajel celotno sosedstvo, in prvič se je uporabil sklop skupnih pravil.

„Vsi so morali pozabiti na to, kar poznajo, pozabiti so morali na znane posebne postopke financiranja: v državah članicah so to bili predpisi kohezijske politike, v partnerskih državah pa razvojna pomoč in vrste tehnične pomoči,“ pojasnjuje Carlos Bolaños, vodja ekipe TESIM (tehnična podpora za izvajanje in upravljanje programov ENI CBC). „Danes lahko rečemo, da smo vzpostavili pravo partnerstvo s skupnim upravljanjem programov. Ta ‚občutek odgovornosti‘ je nekako edinstven na področju sodelovanja in lahko prinese velike koristi pobudi ENI CBC.“

Programi ENI CBC se kljub finančnim krizam in regionalnim pretresom v Evropi uspešno izvajajo. Prvi cikel načrtovanja

programov je potekal v obdobju globoke gospodarske krize, v kateri so se znašle Evropa in njene sosede; medtem so Sirijo prizadeli konflikti, na Krimu pa je prišlo do zaostritve odnosov. Toda zavezanost deležnikov je bila močna, sodelovanje pa ni samo preživelo, temveč se je v drugem obdobju od leta 2014 do leta 2020 še okrepilo. Danes se pripravljamo na tretjo fazo, priprave na programsko obdobje 2020–2027 so se že začele. Kljub določitvi novih pravil je skupnost pripravljena, da ponovno okrepi svoja prizadevanja.

„Ko smo začeli, si nismo mogli predstavljati, da bo partnerstvo tako enakopravno in da bo upravičenec iz partnerske države lahko vodil projekt,“ nadaljuje Bolaños. „Ne zato, ker ne bi imeli zmogljivosti, temveč preprosto zato, ker so evropski predpisi o upravljanju javnih sredstev precej zapleteni in ker se je treba z njimi dobro seznaniti. Danes smo na tem področju dosegli znaten napredek.“

Ne samo, da je Ruska federacija država z največjim številom upravičencev (do zdaj jih je bilo 390), temveč 30 % projektov trenutno vodijo organizacije ali institucije iz partnerskih držav.

Novi načini sodelovanja

Kako veliki so torej ti projekti? Njihova finančna razsežnost sega od 50 000 EUR do treh milijonov EUR. Pogosto gre za pilotne pobude, ki odpirajo pot do novega modela sodelovanja

v več sektorjih, od varstva okolja do prenosa tehnologije v korist MSP, od obnove kulturne dediščine do razvoja infrastrukture, odprtih trgov in spodbujanja trajnostnega turizma.

„Toplo pozdravljamo prihod programov ENI CBC v okviru GD REGIO v začetku naslednjega leta. Veselimo se, da bomo sodelovali z državami evropskega sosledstva, da bi ohranili visoko raven odgovornosti pri pripravi nove generacije programov. Želimo izkoristiti predlagane poenostavitve za obdobje po letu 2020 in razviti močnejše povezave med programi družine Interreg,“ je povedal Jean-Pierre Halkin, vodja enote za makroregije, čeznacionalno/medregionalno sodelovanje, IPA in širitev pri GD REGIO. „Obenem bomo v letu 2020 imeli tudi možnost, da kot ponovno združena družina proslavimo 30. obletnico programa Interreg. Leto 2020 bo zagotovo leto sodelovanja.“

Znanje in orodja so bili že razviti v okviru prejšnje generacije programov Evropskega instrumenta sosledstva in partnerstva (ENPI). Sedanji programi ENI CBC nadaljujejo predhodna prizadevanja in močno prispevajo k nadaljnjemu utrjevanju bogastva človeških odnosov, rušenju stereotipov in odpravi predsodkov iz preteklosti: ker so sosledje pomembni! Ker je sodelovanje pomembno! ➤

VEČ O TEM

<https://tesim-enicbc.eu/>

Programi ENI CBC

Projekti, za katere so bile sklenjene pogodbe

- Madžarska, Slovaška, Romunija in Ukrajina**
www.huskroua-cbc.eu
- Romunija in Ukrajina**
www.ro-ua.net
- Romunija in Republika Moldavija**
www.ro-md.net
- Bazen Črnega morja**
www.blacksea-cbc.net
- Italija in Tunizija**
www.italietunisie.eu
- Bazen Sredozemskega morja**
www.enicbcmed.eu
- Kolarctic**
www.kolarctic.info
- Karelja**
www.kareliacbc.fi
- Jugovzhodna Finska in Rusija**
www.sefrcbc.fi
- Estonija in Rusija**
www.estoniarussia.eu
- Latvija in Rusija**
www.latruscbc.eu
- Latvija, Litva in Belorusija**
www.eni-cbc.eu/llb
- Litva in Rusija**
www.eni-cbc.eu/lr
- Poljska in Rusija**
www.plru.eu
- Poljska in Belorusija**
www.pbu2020.eu

Financiran s strani Evropska unija

Interreg 30 years together

Technical support to the implementation and management of the ENI CBC programmes in the framework of the Interregional Partnership

TESIM particip

www.tesim-enicbc.eu

januar 2020

Razvijanje občutka za zgodovino

Želite „občutiti“ umetnost, zgodovino in naravo s pomočjo sodobnih tehnologij, združenih s tradicionalnimi zgodovinskimi metodami obnove? Če želite, se pripravite na presenečenje v novi sobi Fortepiano v Novem dvorcu Alūksne v Latviji, okusite zgodovino v parku Pavlovsk v Rusiji ali preživite noč z netopirji v graščini Litene v Latviji.

Partnerji iz Latvije in Rusije so v okviru projekta „Več kot 630 kilometrov čustev“ („630 Versts Full of Feelings“) oblikovali novo t. i. „Potovanje skozi občutja“ („Sense Tour“), ki se financira v okviru programa ENI CBC za Latvijo in Rusijo. Cilj projekta je ustvariti prilagojeno turistično izkušnjo z odkrivanjem čudovitih krajin, graščinskih parkov in dvorcev na čezmejnem območju med Latvijo in Rusijo. Turistične znamenitosti vključujejo spominski muzej Izborsk, graščini Krāslava in Lūznava, graščinski park Preiļi ter graščine Arendole, Varaklani in Litene. Nova turistična pot bo potekala od Krāslave do dvorca Alūksne v Latviji in se nato nadaljevala do parka Pavlovsk v Sankt Peterburgu v Rusiji.

Partnerji bodo na podlagi svojega uspešnega sodelovanja v prejšnjem programskem obdobju nadaljevali s skupno predstavitvijo poti. Osredotočili se bodo tudi na krepitev poklicnih znanj osebja v turističnem sektorju, zato bodo organizirali delavnice, razstave, konference in festivale.

S sredstvi za sofinanciranje programa v višini 720 000 EUR se bo okrepila zgodovinska in kulturna zmogljivost čezmejnega območja, kar bo prispevalo k družbeno-gospodarskem razvoju regij Vidzeme in Latgale v Latviji in regije Pskov ter Sankt Peterburga v Rusiji.

Izdelava kozmetike iz stranskih proizvodov pri pridelavi vina

Kaj se lahko stori z ostanki grozdja? Projekt, ki ga financira EU, preučuje, kako jih spremeniti v sredstvo ali koristno uporabiti za kozmetiko ali proizvode za zdravje.

Na sredozemskem območju je veliko možnosti za inovacije pri tradicionalnem pridelku grozdja, ki se še niso učinkovito izkoristile. Na splošno so zaposleni v sektorju pridelave grozdja usmerjeni v izboljševanje kakovosti grozdja in vina in se ne ukvarjajo z vprašanjem, kako kar najbolje izrabit ostanke grozdja. A zdaj, ko so se pokazale koristne lastnosti stranskih proizvodov pridelave vina, se v okviru projekta „BESTMED-GRAPE“ raziskujejo antioksidativne/protivnetne/antinevrogenitivne formulacije. Ta projekt izvajajo Italija, Tunizija, Francija, Libanon in Jordanija v okviru programa ENI CBC za bazen Sredozemskega morja, vodi pa ga avtonomna regija Sardinija v Italiji.

Namen projekta je preučiti možnost uporabe stranskih proizvodov pri pridelavi vina kot vira za bioaktivne spojine, ki se lahko spremenijo v inovativne tržne farmacevtske izdelke. S projektom se torej ne bo samo ovrednotil izjemen sredozemski pridelek, kot je grozdje, temveč se bo njegova vrednostna veriga še razširila z razvojem nanotehnoloških proizvodov. S tem se bo okrepilo lokalno gospodarstvo in povečale možnosti za zaposlitev, obenem pa zmanjšalo onesnaževanje okolja, ki ga običajno povzročajo večji odpadki iz pridelave vina. ➤

<http://www.enicbcmmed.eu/projects/bestmedgrape>

Reke brez odpadkov za čisto Črno morje

Zmanjšajmo, ponovno uporabimo, reciklirajmo: ali so trije imperativi v zvezi s trdnimi odpadki ustrezen način, da se pomaga rešiti Črno morje? Ta bazen je najbolj onesnaženo morje Evrope z vidika plavajočih smeti. Skoraj v celoti gre za vrečke in plastenke, ki jih v morje naplavita večji reki, Rioni iz Gruzije in Prut iz Republike Moldavije, ki sta dva glavna vira onesnaženja Črnega morja iz notranjosti. Ko gladina vode naraste, reke odplaknejo vse smeti s svojih bregov – ki se pogosto uporabljajo kot nezakonita odlagališča – in jih odnesejo v morje.

Zato je pomemben element zmanjšanja onesnaževanja pobiranje plastike z rečnih bregov in njeno odstranjevanje z recikliranjem. Gruzija, Moldavija in Romunija so zato združile moči v okviru projekta „Reke brez odpadkov za čisto Črno morje“, katerega cilj je uvesti dobre prakse ravnanja z odpadki v skupnostih ob rekah v bazenu Črnega morja. V okviru programa ENI CBC za bazen Črnega morja za obdobje 2014–2020 se

bo približno 1 milijon EUR uporabil za kompostiranje komunalnih razgradljivih odpadkov v mestu Kutaisi (Gruzija), za uvajanje zbiranja komunalne odpadne električne in elektronske opreme (OEEO) v mestu Ungheni in ločevanje plastičnih odpadkov pri viru v mestu Poti (Republika Gruzija).

Na podlagi rezultatov prejšnjega projekta najnovejši projekt ozavešča o sodobnih pristopih k ravnanju z odpadki v lokalnih skupnostih, vključno s izobraževalnimi programi, čistilnimi akcijami in usposabljanji.

<https://wmp.ge/wmp2/>

ČEZMEJNE INFRASTRUKTURE JUGOVZHODNA FINSKA IN RUSIJA

Boljše morske povezave za potnike in blago

Čeprav je največje tovorno pristanišče HaminaKotka na Finskem ključna točka v vseevropskem prometnem omrežju (TEN-T) na Baltskem morju, se spopada s pomanjkanjem zmogljivosti za gost potniški promet. Na nasprotni obali v Rusiji, samo 250 km stran, leži pristanišče Sankt Petersburg, ki ima ravno nasprotno težavo: neustrezne specializirane zmogljivosti za sprejemanje gostega pretoka tovornih vozil in blaga. Kljub kratki razdalji med pristaniščema ni nobene redne mednarodne trajektne povezave. Tako nastaja ozko grlo, ki ovira učinkovito mobilnost oseb in blaga, kar ima negativne posledice za gospodarstvo na obeh straneh meje.

EU v sedanjem obdobju 2014–2020 v okviru programa ENI CBC za jugovzhodno Finsko in Rusijo skupaj z Rusijo in Finsko zagotavlja sredstva v višini več kot 4,5 milijona EUR za dva infrastrukturna projekta („KOTKA PAX“ in „Multipass Port“), da bi se izboljšale razmere na mejnih prehodih v morskih pristaniščih in povečal pretok tovora in potnikov med Rusijo in Finsko.

Namen tega je sodelovanje na obeh straneh Baltskega morja: vzpostavitev novega terminala in kontrolne točke z varnimi in časovno učinkovitimi carinskimi operacijami ter operacijami nadzora meja na finski strani ter namestitve novih objektov in opreme za kontrolo tovora na ruski strani. To bo okrepilo zmogljivosti obeh morskih pristanišč in privabilo nova prevozniška podjetja, kar po povečalo turistične tokove in izboljšalo razmere na področju logistike in mobilnosti v bazenu Baltskega morja. ■

<https://www.haminakotka.com>
<https://portspb.ru/en>

FI Campus 2019: pogled v leto 2021 in naprej

Osrednji letni dogodek FI Campus 2019 v okviru storitve *fi-compass* je potekal 4. in 5. decembra 2019 v Bruslju v Belgiji.

Storitev *fi-compass* je platforma horizontalnih svetovalnih storitev o finančnih instrumentih v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI), ki jo zagotavlja Evropska komisija v partnerstvu z Evropsko investicijsko banko (EIB). FI Campus je letos potekal že tretjič zapovrstjo in je pritegnil več kot 400 izvajalcev dejavnosti iz upravnih organov skladov ESI, finančnih posrednikov in drugih zainteresiranih strani, ki so povezani s finančnimi instrumenti skladov ESI.

Finančni instrumenti skladov ESI vključujejo na primer posojila, jamstva, lastniški kapital in navidezni lastniški kapital. V skladu z uredbo o skupnih določbah bodo ti instrumenti še naprej pomemben mehanizem izvajanja sredstev iz skladov ESI v programskem obdobju 2021–2027. FI Campus 2019, ki je letos potekal pod sloganom „Pogled v leto 2021 in naprej“, je udeležencem ponudil raznolik program, ki je med drugim vključeval:

- › obsežne in interaktivne informativne seje o predlogu nove uredbe o skupnih določbah in programu InvestEU;
- › delavnice o horizontalnih temah, povezanih s finančnimi instrumenti skladov ESI, kot so državna pomoč, revizija in nadzor;

- › seje o študijah primerov v zvezi s finančnimi instrumenti Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijskega sklada v različnih sektorjih, kot so razvoj mest, konkurenčnost MSP ter raziskave, razvoj in inovacije;
- › vzporedne seje o finančnih instrumentih Evropskega socialnega sklada (ESS), Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR).

VEČ O TEM

Za nadaljnja vprašanja v zvezi s predstavitvami Evropske komisije na dogodku FI Campus 2019 se obrnite na: REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu

Predstavitve z dogodka so na voljo na spletni strani FI Campus 2019: <https://bit.ly/2Na2V8E>

FI CAMPUS 2019: PREDSTAVITEV POZITIVNEGA VPLIVA FINANČNIH INSTRUMENTOV SKLADOV ESI

V okviru kampanje **fi-compass Showcase 2019** so bile predstavljene zgodbe iz vse EU, povezane s finančnimi instrumenti, in podprti projekti. Glavni cilj kampanje, ki se je začela zgodaj poleti 2019, je predstaviti pozitiven vpliv finančnih instrumentov skladov ESI na terenu. Deset poslanih zgodb, ki so bile uvrščene na ožji seznam, je bilo predstavljenih na dogodku FI Campus 2019. Udeleženci dogodka FI Campus so lahko glasovali za svojo najljubšo zgodbo, zmagovalna pa je prejela nagrado *fi-compass Showcase 2019*.

Udeleženci dogodka FI Campus 2019 na predstavitvi fi-compass Showcase 2019

Tri zmagovalne zgodbe na dogodku FI Campus 2019

Slovaška podjetja izkoristijo naložbe

Štiri pionirska podjetja na Slovaškem s pomočjo kapitalskih naložb in s sofinanciranjem v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) širijo svoje storitve in razvijajo nove proizvode.

- Boataround omogoča najem čolnov in čarterskih plovil prek spleta. Podjetje, ki črpa naložbe za usposabljanje, trženje in razvoj proizvodov, ima več kot 30 zaposlenih in nudi 24-urno pomoč uporabnikom.
- Podjetje GA Drilling je razvilo novo plazemsko tehnologijo, ki zagotavlja lažje, hitrejša in cenejša vrtnanja.
- KOOR je podjetje za energetske storitve, ki izboljšuje energijsko učinkovitost stavb z okolju prijaznimi metodami.
- Podjetje GreenWay upravlja več kot 250 električnih polnilnih postaj na Slovaškem in Poljskem. S pomočjo naložb in posojila Evropske investicijske banke (EIB) načrtuje postavitev 800 postaj.
- <https://bit.ly/2uxenF2>

Zabava in igre v glavnem mestu Bolgarije

V Sofiji, glavnem mestu Bolgarije, je bilo v okviru medsebojno povezanih projektov razvoja mest ožvljenih 10 hektarov zemljišč. Lokalni prebivalci in turisti se zgrinjajo v nov center športnih dejavnosti in zabave: to je odličen primer celovitega pristopa k uporabi skladov za razvoj mestnih območij.

Športni kompleks z okoliškim parkom Vazraždane je prejel posojilo v okviru pobude JESSICA (Skupna evropska podpora za trajnostne naložbe v mestna območja). Zgrajena so bila igrišča za košarko, nogomet in odbojko. Finančni instrumenti skladov ESI so zagotovili tudi podporo za širitev parka, vključno z gradnjo petih zunanjih in enega notranjega bazena. V teh bazenih se uporablja naravna termomineralna voda, bazeni pa so dostopni tudi za invalide.

- <https://bit.ly/37Mgpzo>

Z obnovljeno klavnico do oživitve okrožja Ščečin

Na Poljskem se je klavnica iz 19. stoletja preoblikovala v „Staro klavnico“, podjetniško in kulturno središče mesta Ščečin. Originalni elementi stavbe so bili obnovljeni, prostori pa so bili posodobljeni s pomočjo posojila EIB. Projekt je pomagal spodbuditi nadaljnjo obnovo okoliškega območja.

V stavbi na industrijskem zemljišču, ki je bilo vrsto let zapuščeno, so zdaj urejeni restavracija, knjigarna in prostori podjetij, vključno s pisarno mednarodnega logističnega podjetja. V njenih modernih urejenih prostorih, namenjenih kulturnim dejavnostim, so med drugim tudi igralnica za otroke, galerija in v celoti opremljene sejne sobe, ki jih je mogoče najeti.

- <https://bit.ly/2FwuFQy>

Jonathan Denness, vodja enote za finančne instrumente in odnose z mednarodnimi finančnimi institucijami, Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko, Evropska komisija

Kakšni so vaši vtisi o dogodku FI Campus 2019?

Visoko število udeležencev dogodka FI Campus 2019 ponovno dokazuje, kako veliko je zanimanje za finančne instrumente skladov ESI in kako močno se deležniki želijo seznaniti s to temo. S tem se je pokazalo, da je dogodek FI Campus zagotovo eden od najpomembnejših v tem letu in da je partnerstvo med Evropsko komisijo in Evropsko investicijsko banko na področju izvajanja storitve *fi-compass* zelo močno. Storitve *fi-compass* pomaga upravnim organom in nacionalnim spodbujevalnim bankam in institucijam pri izvajanju finančnih instrumentov skladov ESI na terenu.

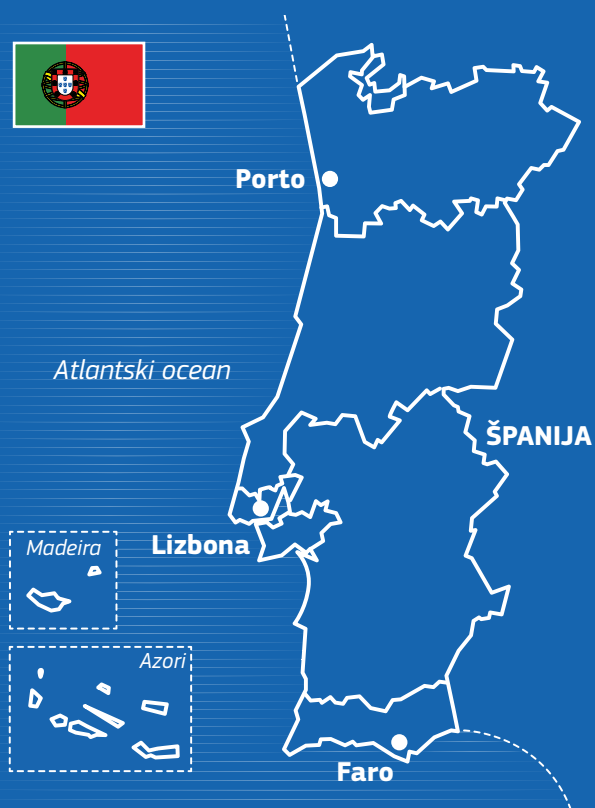
Česa ste se najbolj veselili na letošnjem dogodku?

Na letošnjem dogodku FI Campus smo se osredotočili zlasti na pojasnitev predloga novega zakonodajnega okvira za programsko obdobje 2021–2027 in nove možnosti za izvajanje finančnih instrumentov skladov ESI v navedenem obdobju. To je vključevalo izčrpne predstavitve več deležnikov o predlogu nove uredbe o skupnih določbah in programu InvestEU. Strokovnjaki Evropske komisije so tudi pojasnili ključne horizontalne teme, povezane s finančnimi instrumenti skladov ESI, kot so državna pomoč ter revizija in nadzor. Pomemben del letošnjega dogodka pa je bila tudi kampanja *fi-compass* Showcase 2019, ki je predstavila pozitiven vpliv finančnih instrumentov skladov ESI, ki so omogočili izvajanje novih projektov.

Tema letošnjega dogodka FI Campus je bil pogled v leto 2021 in naprej: kakšno je vaše mnenje o prihodnosti finančnih instrumentov skladov ESI?

Mislím, da je prihodnost zelo svetla. Naš predlog novega regulativnega okvira znatno poenostavlja pravila in zagotavlja več možnosti za tvorno uporabo finančnih instrumentov skladov ESI. Na primer, s poenostavljenimi pravili o združevanju nepovratnih sredstev in finančnih instrumentov je zdaj to združevanje možno tudi znotraj ene same operacije. Poleg tega smo vključili tudi možnost prispevanja določenih sredstev kohezijske politike v oddelek programa InvestEU za države članice. To sta pomembni novi možnosti za pomoč izvajanju projektov na terenu. Na splošno sem zelo optimističen glede prihodnosti in se veselim povečanja števila finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027 v okviru programov deljenega upravljanja in programa InvestEU. ■

Portugalska na poti proti bolj inovativnemu, trajnostnemu gospodarstvu

Postopno gospodarsko okrevanje na Portugalskem po dolžniški krizi v obdobju 2010–2014 so omogočili podpora EU, strukturne reforme in razcvet turistične industrije. Naložbe EU podpirajo ključna prizadevanja za pospeševanje dolgoročne blaginje, kot je spodbujanje inovacij in trajnostnega razvoja.

Portugalska, ki leži na Iberskem polotoku v jugovzhodni Evropi, ima površino, ki meri 92 226 kvadratnih kilometrov, in 10,3 milijona prebivalcev. Na severu in vzhodu meji na Španijo, na zahodu in jugu pa jo obdaja osupljiva atlantska obala.

Njeno ozemlje zajema tudi otočje Madeira ob severozahodni obali Afrike in srednjeatlantsko otoško verigo Azori.

Portugalska je članica EU od leta 1986, med letoma 2010 in 2014 pa je doživela hudo dolžniško krizo. Pri obnovi države po recesiji v obdobju 2011–2013 je bil v pomoč sveženj podpore iz Evropske unije in Mednarodnega denarnega sklada v višini 78 milijard EUR.

Gospodarstvo Portugalske se je nato okrepilo: v letu 2017 je zabeležilo 3,5-odstotno rast BDP, kar je največ po letu 2000, ter 2,4-odstotno rast v letu 2018.

Leta 2018 so bili najpomembnejši sektorji gospodarstva Portugalske prodaja na debelo in drobno, prevozne, nastanitvene in gostinske storitve (24,9%), javna uprava, obramba, zdravje in socialno delo (19,1%) ter industrija (18,5%).

K spodbujanju ponovnega gospodarskega zagona države prispevajo močna izvozna dejavnost ter razcvet turistične industrije: v zadnjih osmih letih število tujih obiskovalcev vsako leto narašča.

Gospodarski razmah je spodbudil ustvarjanje velikega števila delovnih mest, zaradi česar je stopnja brezposelnosti v zadnjem četrtletju leta 2018 padla pod 7%, kar je precej nižje od povprečja v evrskem območju in v skladu z ravnmi pred krizo, kot je navedeno v poročilu Evropske komisije za Portugalsko za leto 2019. Poleg tega poročilo navaja tudi, da Portugalska nadaljuje z odpravljanjem svojih makroekonomskih neravnovesij, javne finance pa se še naprej izboljšujejo.

A nekatere težave so še vedno prisotne. Čeprav je zabeležena gospodarska rast v prvi polovici leta 2019 po visokih naložbah preseгла pričakovanja, Komisija napoveduje, da se bo verjetno umirila in v letu 2019 znašala 2%, v letih 2020 in 2021 pa 1,7%.

Poročilo navaja, da dolg javnega in zasebnega sektorja kakor tudi zunanji dolg še vedno močno presegajo zastavljena merila. Poleg tega bi višje javne in zasebne naložbe v inovacije, učinkovitost virov, usposabljanje delovne sile, infrastrukturo in sodobne politike zaposlovanja okrepile možnosti za dolgoročno trajnostno rast Portugalske.

Glede na poročilo za državo nizke kvalifikacije zaposlenih, zlasti na digitalnem področju, skupaj z dohodkovno neenakostjo in stopnjo revščine med zaposlenimi, ki presega povprečje EU, pomenijo oviro za naložbe in rast produktivnosti. Komisija je tudi ugotovila, da izvozno usmerjena podjetja zaradi nezadostnih povezav v pomorski in železniški infrastrukturi ne morejo izkoristiti prednosti enotnega trga EU.

Finančna sredstva spodbujajo inovacije

V tem okviru imajo evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI) ključno vlogo pri premagovanju glavnih strukturnih ovir na področju rasti in zaposlovanja na Portugalskem.

Naložbe so usmerjene v štiri tematska področja: konkurenčnost in internacionalizacijo, človeški kapital, socialno vključenost in zaposlovanje ter trajnost in učinkovito rabo virov.

Cilj je povečati konkurenčnost s spodbujanjem proizvodnje tržljivega blaga in storitev, spodbujanjem zaposlovanja (zlasti med mladimi), širjenjem obsega kvalifikacij in veščin zaposlenih, zmanjševanjem revščine, posodobitvijo javne uprave in spodbujanjem energijske učinkovitosti.

Poudariti je treba predvsem vpliv skladov ESI pri spodbujanju inovacij, saj imajo ključno vlogo pri premagovanju omejitev, ne samo pri konkurenčnosti Portugalske, temveč tudi pri njeni trajnosti.

V obdobju 2014–2020 je bilo od vseh sredstev Kohezijskega sklada, ki so bila reprogramirana za podporo uskladitvi z evropskim semestrom, tj. okvirom za usklajevanje gospodarskih politik po vsej EU, 57% namenjenih za konkurenčnost in trajnostni razvoj (38% oziroma 19%).

Do konca septembra 2019 je bila s tem zagotovljena podpora za več kot 3 000 projektov s področja raziskav in razvoja ter prenosa znanja in več kot 97 000 ton ekvivalenta ogljikovega dioksida, kar prispeva k pričakovanemu letnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov na Portugalskem.

Trajnost v središču pozornosti

V teku so priprave za programsko obdobje 2021–2027, ko se bodo obravnavali preostali izzivi, s katerimi se spopada Portugalska, in predvideli tisti, ki bodo še zlasti pomembni v naslednjem desetletju: podnebne spremembe in energetski prehod, digitalizacija, globalizacija in demografska trajnost zaradi starajočega se prebivalstva Portugalske. V središču naj bi bilo tudi spodbujanje notranje kohezije in sodelovanje vseh ozemelj v razvojnem procesu.

Glavni cilj programskega obdobja 2021–2027 bo zato približati Portugalsko povprečju EU. To se bo zgodilo v okviru mehanizma za usklajevanje obstoječih gospodarskih politik na evropski ravni na podlagi strategije Portugalska 2030, ki vsebuje štiri prednostne programe.

Prvi, ki je povezan z ljudmi, prihaja kot odgovor na demografske izzive in bo osredotočen na povečanje vključevanja in zmanjševanje neenakosti. Drugi je osredotočen na inovacije in kvalifikacije, tj. dejavnika, ki spodbujata razvoj. Cilj tretjega programa je spodbujanje konkurenčne države na zunanji ravni in kohezivne države na notranji ravni, četrti pa je usmerjen v trajnost in ponovno rabo naravnih virov. ➤

Konkurenčnost spodbuja trajnost

Panorama je prosila predsednika odbora programa COMPETE 2020 Jaimeja Andreza, naj pove kaj več o vplivu programa na sedanje in prihodnje prednostne naloge politike na Portugalskem.

Program COMPETE 2020 je najboljšežnejši program na Portugalskem v sedanjem programskem obdobju, ki vključuje tri sklade (ESRR, ESS in Kohezijski sklad). Kateri so po vašem mnenju najpomembnejši rezultati na področju gospodarske in socialne strukture države, ki so jih ustvarili ti instrumenti, ki podpirajo konkurenco?

Tematski operativni program za konkurenčnost in internacionalizacijo (COMPETE 2020) je del tematskega prednostnega področja Konkurenčnost in internacionalizacija (2014–2020) v okviru sporazuma Portugalska 2020, ki ga je Evropska komisija odobrila 16. decembra 2014. Program COMPETE 2020 ima na voljo sredstva v višini 6,2 milijarde EUR, od česar 4,4 milijarde EUR prispevajo ESRR, ESS in Kohezijski sklad, preostale 1,8 milijarde EUR pa se financira iz ustreznih nacionalnih sredstev.

V šestih letih delovanja je program COMPETE 2020 že prejel 11 169 vlog in zagotovil podporo za 6 327 projektov, ki so prejeli spodbudo v višini približno dveh milijard EUR iz upravičenih naložb, ki znašajo okrog osem milijard EUR.

Glavna gonilna sila programa COMPETE 2020 so sistemi spodbud za podjetja, zlasti tisti, ki so usmerjeni v inovativne produktivne naložbe MSP. Program pomembno prispeva tudi k spodbujanju raziskav in razvoja v podjetništvu in sodelovanju med poslovnimi organizacijami na področju raziskav in sistema inovacij, s čimer se spodbujata prenos znanja in ponovna uporaba.

Glavna izziva za portugalsko gospodarstvo sta konsolidacija gospodarske rasti in ustvarjanje delovnih mest, ki sta v osnovi odvisna od krepitev konkurenčnosti in inovacij nacionalnih podjetij.

» Pojem konkurenčnosti je danes čedalje bližje pojmu trajnosti.«

Študija z naslovom „Avaliação do Impacto dos Fundos Europeus Estruturais e de Investimento no Desempenho das Empresas“ (Ocena učinka evropskih strukturnih in investicijskih skladov na poslovno uspešnost), ki je bila osrednji element načrta vrednotenja sporazuma Portugalska 2020, prikazuje učinkovitost sistemov spodbud v prejšnjem programskem obdobju. Predstavlja pa tudi njihov prispevek k pozitivnemu razvoju podjetij, ki prejemajo podporo, na področjih, kot so naložbe, kvalifikacije za človeške vire, inovacije, internacionalizacija in konkurenčnost podjetij.

Poudarja tudi naslednje rezultate programa COMPETE 2020: večje naložbe v raziskave in razvoj na področju podjetništva, več predloženih projektov kot odziv na sedanje družbene izzive, zlasti na področju podnebnih ukrepov, in razpoložljivost javnih storitev za državljane in podjetja na spletu. Možno je tudi predvideti vpliv poslovnih projektov na ustvarjanje 41 000 delovnih mest, kar pomeni 77-odstotno povečanje bruto dodane vrednosti, 55-odstotno povečanje prihodka podjetij in 72-odstotno povečanje globalnega prihodka. Te številke jasno kažejo na večjo intenzivnost proizvodne vrednosti, večjo intenzivnost izvoza in večjo produktivnost dela.

Katera so strateška področja, ki so že bila opredeljena kot prihodnja prednostna področja v programu COMPETE 2020?

Sedanja prednostna in strateška področja so skladna s tistimi, ki bodo osrednjega pomena v prihodnosti in ki bodo nujno podvržena digitalni preobrazbi ter možnostim in izzivom digitalne dobe v nacionalnem gospodarstvu. Podprti projekti, ki vključujejo podjetja, agencije na centralni ravni države in druge ustrezne organizacije, kot so poslovna združenja, izpolnjujejo zahtevo glede inovacij, ki je glavna značilnost tega strateškega načrta.

Kot sem že omenil, so družbene spremembe, zlasti na področju podnebnih ukrepov, prav tako prednostno področje instrumentov politike programa COMPETE 2020.

Čeprav so okoljski vidiki in pot k trajnostnemu razvoju glavni izzivi človeštva, so tudi velika priložnost za podjetja, ki imajo lahko na tem področju ključno vlogo. Že stoletja se zdi, da je gospodarska rast odvisna od rabe naravnih virov, kot da bi ti bili neizčrpani. To pa je povzročilo krizo na področju virov in višje cene. Če tega ne bomo obravnavali, zlasti s projekti, ki jih podpira program COM-

PETE 2020, bomo srednjeročno pričali izginotju sveta in njegovih ekosistemov, kot jih poznamo. Nikakor ne smemo dovoliti, da bi se to zgodilo: gospodarska rast in konkurenčnost nikakor ne smeta izključevati uravnotežene rabe virov.

Pojem konkurenčnosti je danes čedalje bližje pojmu trajnosti. Vključuje cel niz drugih pojmov, kot so krožnost, trajnost ali izvedljivost, digitalizacija, kvalificirani in ustrezno plačani zaposleni ter zadovoljstvo družbe z blagom in storitvami, katerih količine, cene in kakovost se določajo na podlagi povpraševanja potrošnikov.

Biti konkurenčen pomeni biti trajnosten, biti trajnosten pa pomeni biti konkurenčen! ■

VEČ O TEM

<https://www.compete2020.gov.pt/>

POSEUR daje prednost trajnosti in podnebnim spremembam

Helena Pinheiro de Azevedo, predsednica upravnega organa POSEUR, pojasni za *Panorama*, kako se Portugalska spopada z izzivom trajnosti in podnebnih sprememb.

Kako se program za trajnost in podnebje izvaja v Operativnem programu za trajnost in učinkovito rabo virov (POSEUR) in kakšne rezultate naj bi dosegli do leta 2023?

Program POSEUR s podporo iz Kohezijskega sklada omogoča celo vrsto posegov na področjih trajnosti in podnebja, vključno z zelo pomembnimi prispevki k naslednjim tematskim ciljem (TC): TC 4 – podpora prehodu na nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih; TO 5 – spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanje in obvladovanje tveganja in TO 6 – ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov.

V zvezi s pričakovanimi rezultati v letu 2023 na različnih prednostnih področjih naložb je treba poudariti zelo pomemben prispevek k blaženju podnebnih sprememb z različnimi ukrepi, ki prispevajo k zmanjševanju emisij CO₂ in drugih toplogrednih plinov. Cilji za leto 2023 kažejo na letno zmanjšanje v višini 124 000 ton ekvivalenta CO₂. To

bo rezultat podpore naložbam za okrepitev zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, povečanje energijske učinkovitosti v stavbah državne uprave in bolj trajnostno mobilnost v mestih, zmanjšanje porabe fosilnih goriv in povečanje uporabe čistega javnega prevoza, s čimer bi se zmanjšal obseg motoriziranega zasebnega prevoza.

Navesti je treba tudi podporo iz programa „Prilagajanje podnebnim spremembam“ (Climate Change Adaptation – CCA) ter preprečevanje in obvladovanje tveganj, ki so večinoma povezana s podnebjem. Cilj je razširiti obseg načrtov programa CCA na celotno nacionalno ozemlje, izvajati prilagoditvene ukrepe in povečati ozaveščenost prebivalstva, obenem pa zagotoviti pomembne naložbe v zaščito obalnih območij in preprečevanje tveganj, ki najbolj ogrožajo ozemlje, zlasti gozdnih požarov in poplav. Pričakuje se, da bo to posredovanje za zaščito oseb in blaga do konca projekta zajelo 75 kilometrov obale, s tem pa 80% prebivalcev države, ki bi jim bila zagotovljena zaščita pred gozdnimi požari.

» Program POSEUR s podporo Kohezijskega sklada zagotavlja celo vrsto posegov na področjih trajnosti in podnebja.«

Treba je tudi opozoriti na podporo programa POSEUR za varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov. To vključuje naložbe v različna področja, katerih cilj je prispevati h krožnemu gospodarstvu s povečanjem zmogljivosti recikliranja mestnih odpadkov (+230 000 ton/leto), povečanjem kakovosti in trajnosti oskrbe z vodo (izboljšave na področju oskrbe z vodo za 1,8 milijona ljudi) in sistemi za čiščenje odpadnih voda (izboljšanje sistemov za čiščenje za 1,6 milijona ljudi). Namen teh ukrepov je tudi izboljšati kakovost okolja in ohranjati naravne vire, obenem pa tudi zaščititi biotsko raznovrstnost in ekosisteme, ki jih podnebne spremembe prav tako ogrožajo.

Katere so prihodnje prednostne naloge za Portugalsko na teh področjih?

Trajnost in podnebje sta glavni sedanji in prihodnji nacionalni prednostni nalogi, ki sta določeni v nacionalnem energetske in podnebnem načrtu za leto 2030 in načrtu za ogljično nevtralnost za leto 2050. S tema nacionalnima strateškima dokumentoma, ki sta bila

potrjena leta 2019, je bil določen celovit akcijski načrt, katerega osrednji strateški cilj je doseči ogljično nevtralnost na Portugalskem do leta 2050. To med številnimi drugimi ukrepi vključuje ukrepe, usmerjene v razogljichenje proizvodnje električne energije, povečanje energijske učinkovitosti v vseh sektorjih gospodarstva, decentralizacijo proizvodnje energije, razogljichenje stanovanjskega in javnega sektorja ter razogljichenje mobilnosti in dajanje prednosti javnemu prevozu.

Sprejeti je treba tudi nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim vplivom, vključno s krepitvijo odpornosti in sposobnosti prilagajanja tveganjem in nesrečam, povezanim s podnebjem, vključevanjem ukrepov na področju podnebnih sprememb v nacionalne politike, strategije in načrtovanje, izboljšanjem izobraževanja, ozaveščanja ter človeške in institucionalne zmogljivosti v zvezi z ukrepi blaženja, prilagajanja, zmanjševanja vpliva in zgodnjega obveščanja na področju podnebnih sprememb.

V okviru finančnih sredstev za Portugalsko iz kohezijske politike za obdobje 2021–2027 Evropska komisija v strateškem cilju 2 opredeljuje tudi kontinuiteto in krepitev podpore na področju trajnosti in podnebja. Splošen cilj tega je prispevati k bolj zeleni in bolj nizkoogljični Evropi ter prehodu na čisto energijo in enakopraven dostop do energije, pa tudi k zelenim in modrim naložbam, krožnemu gospodarstvu in prilagajanju spremembam ter preprečevanju tveganja. ■

VEČ O TEM:

<https://poseur.portugal2020.pt/en/>

ČISTILNA NAPRAVA ZA ODPADNE VODE FARO-OLHÃO IN DVIŽNI SISTEM OLHÃO

V okviru tega projekta se bo razvila nova sanitarna infrastruktura v regiji, kar bo pomagalo olajšati znatne okoljske težave ter izboljšati kakovost življenja in zdravja lokalnega prebivalstva. Kohezijski sklad bo prispeval 18,5 milijona EUR od skupaj 21,8 milijona EUR naložb v skladu z Direktivo Sveta 91/271/EGS z dne 21. maja 1991 o čiščenju komunalne odpadne vode.

Cilj projekta je nadgraditi osnovni sanitarni sistem regije Algarve z vzpostavljanjem potrebnih pogojev za izboljšanje kakovosti vode in stanja obstoječih vodnih virov. Poleg tega bodo dela pomagala zaščititi biotsko raznovrstnost naravnega parka Ria Formosa, s čimer se bo okrepilo gospodarstvo regije, ki večinoma temelji na turizmu. To bo koristno tudi za kakovost plaž in kopalnih voda na tem območju ter regionalne proizvode, kot so morski sadeži iz parka Ria Formosa.

Dela vključujejo gradnjo objektov za čiščenje komunalnih odpadnih voda z najsodobnejšimi biološkimi čistilnimi tehnikami. Po dokončani naložbi je projekt zdaj v preskusni in zagonski fazi delovanja.

ŠIRJENJE HIDROELEKTRARNE CALHETA

Električno omrežje otoka Madeira je izolirano in majhno, dela energije iz obnovljivih virov, ki se proizvede v urah, ko je povpraševanje manjše, zlasti ponoči, pa ni mogoče izvoziti ali shraniti, zato se izgubi.

Cilj projekta širjenja hidroelektrarne Calheta ni samo povečati proizvodnjo vodne energije v novi elektrarni, temveč tudi ustvariti infrastrukturo za shranjevanje električne energije. Sistem vključuje proizvodnjo električne energije ter zajem, shranjevanje in črpanje vode. Cilj je povečati rezervno zmogljivost in uporabiti energijo iz nestalnih obnovljivih virov (kot sta vetrna in sončna energija). To bo prispevalo k zmanjšanju proizvodnje fosilne energije, okrepitvi stabil-

nosti električnega sistema in zagotavljanju večje zanesljivosti oskrbe z električno energijo na otoku.

Projekt povečuje zmogljivost proizvodnje energije iz obnovljivih virov v regiji, obenem pa bo prispeval tudi k zmanjšanju odvisnosti Madeire od fosilnih goriv ter posledično k zmanjšanju emisij CO₂ do leta 2020 v skladu z nacionalnimi cilji in cilji EU.

To je velik projekt, podprt z naložbo v višini 45 milijonov EUR iz Kohezijskega sklada. Projekt je že v napredni fazi, dela pa se bodo začela v začetku leta 2020.

ČIŠČENJE AKUMULACIJSKEGA JEZERA PRI ZAPORNICI COIMBRA IN UTRDITEV DESNEGA BREGA REKE MONDEGO MED MOSTOM SANTA CLARA IN ZAPORNICO COIMBRA

Zaradi podnebnih sprememb se je močno spremenil letni cikel padavin na Portugalskem z obdobji suše in močnega deževja, vključno z nekaterimi izjemnimi padavinskimi pojavi.

Mesto Coimbra je ciklično izpostavljeno poplavljanju reke Mondego, poplave pa so ga še zlasti prizadele januarja in februarja 2016. V tem obdobju je rečni tok dosegel rekordne ravni in ogrozil varnost prebivalcev in premoženja, zlasti zgodovinsko dediščino mesta.

V skladu z Direktivo 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti ter na podlagi opredelitve 22 kritičnih poplavnih območij v „Evropskem informacijskem sistemu za vode (WISE)“ so bili dokončani načrti za obvladovanje tveganja in poplav, v katerih so opredeljeni strukturni ukrepi, ki jih je treba izvajati v primeru poplav.

Eden od teh ukrepov, povezan z reko Mondego, se je nanašal na čiščenje akumulacijskega jezera pri zapornici Coimbra. Na podlagi tega so bila odobrena sredstva za akumulacijsko jezero pri zapornici Coimbra: od predvidene skupne naložbe v višini 12 milijonov EUR bo 10,1 milijona EUR prispeval Kohezijski sklad.

Cilj tega projekta je izboljšati hidrodinamične pogoje odtoka in postaviti večji vodni stolp na reki Mondego. To bo imelo velik vpliv, saj se bo poplavljanje v mestu Coimbra in okoliški regiji preprečilo ali vsaj ublažilo. Dela bi morala biti končana do konca leta 2020.

ZELENO MESTNO ŽIVLJENJE

Namen projekta Zeleno mestno življenje, ki prejema podporo iz programa COMPETE 2020, je razviti nove zelene strešne in fasadne sisteme iz ekspandiranega aglomerata plute. Cilj je bil okrepiti trajnost, ohraniti vire, povečati energijsko učinkovitost stavb ter ublažiti nekatere učinke podnebnih sprememb v mestnih območjih.

V projekt, ki se sofinancira kot del sistema spodbud za raziskave in tehnološki razvoj, je bilo vloženih približno 412 000 EUR, od česar je ESRR zagotovil približno 260 000 EUR. Vodja projekta Carlos Oliveira e Silva je poudaril, da je bil prispevek iz programa COMPETE 2020 temeljnega pomena za zagotovitev potrebnih sredstev za raziskave, laboratorijske preskuse, opremo in prototipe za prave preskuse, ki so vsi skupaj prispevali k uspešnemu zaključku projekta.

NANOCLEANLEATHER

Namen projekta NanoCleanLeather je razviti usnje z lastnostmi, ki preprečujejo zamazanost (oz. zagotavljajo odpornost proti umazaniji in enostavno čiščenje) in omogočajo samočiščenje (fotokatalitična razgradnja kontaminantov na površini usnja) za avtomobilski sektor (zlasti prevleke za sedeže, volane, armaturne plošče in opazne plošče na vratih) z uporabo nanostrukturiranih aditivov.

Na eni strani je bil cilj projekta izpolniti močno potrebo na področju strojenja po izboljšanju zmogljivosti čiščenja kože, s čimer bi se povečali njena učinkovitost in obstojnost, hkrati pa ohranil njen naravni videz. Na drugi strani pa se je projektna ekipa v dogovoru z družbo Couro Azul (Modro usnje), ki je projekt finančno podprla,

osredotočila na oskrbo železniškega in letalskega sektorja, kjer so take lastnosti še pomembnejše zaradi večje pogostosti čiščenja in krajših časovnih okvirov od tistih, ki trenutno veljajo v avtomobilski industriji.

Projekt NanoCleanLeather je bil sofinanciran v okviru programa COMPETE 2020, ki je del programa spodbud za raziskave in tehnološki razvoj na področju skupne podpore. Od naložb v višini približno 459 000 EUR je ESRR prispeval 330 000 EUR.

<https://bit.ly/2FAc5XO>

AORP – PORTUGUESE JEWELLERY NEWBORN

Glavni cilj projekta je bil utrditi možnosti za izvoz na področju proizvodnje nakita na Portugalskem in okrepiti njegovo prepoznavnost na svetovnem trgu.

Portugalsko združenje za proizvodnjo nakita in ročnih ur (AORP) je ustvarilo blagovno znamko Portuguese Jewellery Newborn, da bi zagotovilo podporo najnovejšim talentom v nacionalni proizvodnji nakita. Namen je bil izboljšati tradicionalni sektor pod okriljem edinstvene promocijske blagovne znamke, ki predstavlja ustvarjalnost in delo novih nacionalnih oblikovalcev.

S temi možnostmi so novi oblikovalci (Newborn) in tradicionalna podjetja, ki izdelujejo portugalski nakit, oblikovali privlačne kose in inovativne poslovne modele, s tem pa so bili opredeljeni ustrezni kanali, ki so ta sektor postavili na drugo raven.

Naložba v projekt, ki je bil sofinanciran v okviru skupnega podpornega sistema spodbud za internacionalizacijo, je znašala okrog 556 000 EUR, od česar je približno 473 000 EUR prispeval ESRR.

<https://bit.ly/2QFoCzP>

R4TEXTILES

Projekt R4Textiles, v okviru katerega je nastala blagovna znamka za tkanine Tenowa, je dal prednost raziskovalni strategiji, na podlagi katere so bile sprejete trajnostne politike za zmanjšanje vpliva na okolje.

V sedanjem okviru okoljskega ozaveščanja se je eno najstarejših tekstilnih podjetij na Portugalskem Riopete-Têxteis SA zavezalo raziskovalni strategiji in trajnostnih politikam za zmanjšanje vpliva na okolje. Projekt je temeljil na predelavi in ponovni uporabi tekstila, agroživilskih odpadkov in drugih stranskih proizvodov agroživilske industrije, ki je geografsko blizu.

V okviru oblikovanja znamke Rebirth of Textiles je nastala znamka Tenowa podjetja Riopete, ki označuje vse proizvode, razvite v okviru tega projekta. Znotraj krožnega gospodarstva je bil projekt R4Textiles sofinanciran iz programa COMPETE 2020 v okviru programa spodbud za raziskave in tehnološki razvoj in je bil upravičen do naložbe v višini približno 978 000 EUR, pri čemer je ESRR prispeval 602 000 EUR.

<https://bit.ly/3020fiC>

Z VAŠIMI BESEDAMI

PANORAMA
se veseli vaših
prispevkov!

Z vašimi besedami je rubrika revije *Panorama*, kjer lahko deležniki na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni opišejo svoje dosežke v obdobju 2014–2020 ter predstavijo svoja mnenja o tekočih in ključnih razpravah

o kohezijski politiki po letu 2020. *Panorama* vas vabi, da pošljete prispevke v svojem jeziku, morda jih bomo vključili v prihodnje izdaje. Prosimo, da nam pišete na **regio-panorama@ec.europa.eu** glede roka oddaje in navodil za pripravo prispevkov.

Krožno gospodarstvo za regijo Lizbona in dolina reke Tejo

Evropska unija je leta 2015 sprejela sveženj ukrepov, da bi sočasno pomagala vsaki državi članici pri prehodu na krožno gospodarstvo in spodbudila svetovno konkurenčnost, trajnostno gospodarsko rast in ustvarjanje novih delovnih mest.

Teresa Almeida
Predsednica, regionalni razvoj, krožno gospodarstvo, inovacije, konkurenčnost in sodelovanje

V tem okviru je Portugalska leta 2018 predstavila svoj akcijski načrt za krožno gospodarstvo (PAEC), ki je razdeljen na več ukrepov – tj. pri pripravi regionalnih programov za krožno gospodarstvo –, ki naj bi jih razvila vsaka od petih regionalnih komisij za usklajevanje in razvoj.

Strategija, predstavljena v regionalnem programu za krožno gospodarstvo regije Lizbona in dolina reke Tejo (AREC-RLVT), ki ga je razvila zadevna regionalna komisija za usklajevanje in razvoj, je temeljila na notranjih in sektorskih študijah ter študijah regionalnega metabolizma, ki so bile osredotočene na alternative, rešitve in prednostne naloge.

Program AREC-RLVT je strateško orodje za opredelitev, usmerjeno v vključevanje načel krožnega gospodarstva v regionalno poslovno in produktivno strukturo, delovanje mest in mestnih središč ter spodbujanje regionalnega razvoja. Bil je izhodišče za širjenje in podpiranje procesov v skladu s strukturo programa PAEC. Ta proces je ustvaril nov pristop

k teritorialni diagnozi na podlagi pretoka in prispeval k pripravi naslednjega okvira za podporo skupnosti.

Z vključevanjem krožnega gospodarstva v razvoj regionalnih javnih politik si regionalna komisija regije Lizbona in dolina reke Tejo za usklajevanje in razvoj (CCDR-LVT) prizadeva za opuščanje linearnega gospodarstva, da bi tako preprečila in predvidela nekatere strukturne izzive v obdobju 2020–2030. Ti na primer vključujejo podnebne spremembe, tehnološko vključevanje, demografijo in pomanjkanje virov. ■

VEČ O TEM

www.ccdr-lvt.pt

Kako finančni instrumenti, ki temeljijo na lastniškem kapitalu, spodbujajo regionalno gospodarsko rast

Čeprav Evropa izvaja številne visokokakovostne raziskave, se vse to znanje nekako ne prenaša na proizvode in storitve, ki bi bili koristni za gospodarstvo in družbo.

Kljub dejstvu, da iz Evrope prihajajo nekateri najboljši in najbolj inovativni umi na svetu, še vedno zaostajamo za Kitajsko in ZDA, ko gre za zagonska podjetja in zlasti povečanje uspeha.

Zagonska podjetja običajno pridobijo sredstva od „družine, prijateljev in norcev“, preden se najde posameznik (ali več posameznikov) z visoko neto vrednostjo, ki jim zagotovi „angelski kapital“ za preboj skozi prve faze poslovanja. Ti poslovni angeli nudijo svojo podporo in strokovno znanje (ter denar) v zameno za lastniški kapital.

Vendar pa so njihova tveganja v teh scenarijih visoka in pogosto ustvarjajo velike izgube. Javni organi lahko ublažijo finančna tveganja, ki bi jih lahko imeli poslovni angeli, in spodbudijo angelske naložbe s pomočjo finančnega instrumenta, ki temelji na lastniškem kapitalu, ki ga je predstavila Evropska komisija.

Ta instrument je javno-zasebni skupni naložbeni sklad, ki podpira visoko tve-

gana podjetja v zgodnjih fazah razvoja. Prisotnost javnih skladov zmanjšuje tveganje poslovnih angelov in spodbuja več zasebnih naložb.

Vendar pa se veliko upravnih organov pred finančnim instrumentom, ki temelji na lastniškem kapitalu, ustraši. Navsezadnje lahko vložite od 40 do 50 milijonov EUR v 20 do 30 podjetij, od katerih jih bo sedem ali osem dobro poslovalo, dva ali tri odlično in upali boste, da bo vsaj eno poslovalo izvrstno, vsa ostala podjetja pa bodo propadla in včasih končala tudi v stečaju. Z vidika javnega organa to pomeni, da je bilo zapravljeno veliko davkoplačevalskega denarja. Vendar pa upravni organi pogosto ne razumejo, da bo učinek že samo nekaj podjetij na celotno gospodarstvo regije tako velik, da to nastale izgube v celoti upravičuje.

V Združenem kraljestvu je vsega 6 % podjetij z visoko stopnjo rasti ustvarilo polovico rasti zaposlovanja v državi med letoma 2002 in 2008. Ta podjetja niso bila povprečna mala podjetja: bila so usmerjena v znanje, visoko tvegana zagonska podjetja, ki so uspela. Podobno študija fundacije Kauffman Foundation iz ZDA kaže, da najuspešnejši 1 % podjetij z visoko stopnjo rasti ustvari 10 % neposrednih novih delovnih mest in 40 % posrednih novih delovnih mest. Ne gre torej za fantazijske zagonske politike, temveč za ustvarjanje delovnih mest in bogastva!

Luigi Amati
Izvršni direktor skupine META in predsednik mreže Business Angels Europe

Finančni instrument, ki temelji na lastniškem kapitalu, torej v vsakem primeru prinese zmago. Zagonskim podjetjem bo omogočil strokovno svetovanje v zgodnji fazi, ki ga bo zagotovil izkušeni vlagatelj-poslovni angel skupaj s finančno podporo. S tem se bo razvila mreža poslovnih angelov in drugih vlagateljev v zgodnji fazi, ki lahko tudi v prihodnosti prispevajo finančne instrumente in pobude s tveganim kapitalom. In ko se bo odkrilo naslednje podjetje s 100 milijoni EUR (ali še bolje, samorog), bo to prineslo uspeh, delovna mesta in gospodarsko rast lokalni skupnosti. ■

UJETO V OBJEKTIV

Ponovni ogled glavnih zanimivosti evropskega tedna regij in mest 2019

17. evropski teden regij in mest je presegel svojo rekordno udeležbo z več kot 9 000 obiskovalci in približno 400 izbranimi partnerji ter 21 službami Komisije.

V okviru tega dogodka je potekalo skoraj 400 delavnic, razprav, razstav in priložnosti za mreženje, kjer so se preučevale in izmenjevale dobre prakse o načinih sodelovanja regij in mest za močnejšo kohezijsko politiko.

Zdaj začnemo s pripravami za naslednji evropski teden regij in mest, ki bo potekal od 12. do 15. oktobra 2020 (zabeležite si datum!).

Veselimo se, da vas bomo vse ponovno srečali naslednje leto!

Vas Agora

Vas Agora je bila v zelo trajnostnem vzdušju in okolju osrednje vozlišče za mreženje, kjer so se obiskovalci lahko udeležili različnih delavnic v posebnih prostorih diskotek in poslušali

predstavitve prek slušalk, ne da bi pri tem motili druge. Prizorišče v Agori je sprejelo tudi 42 razstavljalcev in 11 regij, ki so predstavili okuse svojih regionalnih specialitet.

” Sproščeni trenutki v vasi Agora dajejo pomen pojmu združene Evrope.“

» Užival sem na kraju dogodka in v možnosti za mreženje. «

» Bilo je popolno, hvala, ker sem se lahko udeležil. «

» Vesel sem, da sem bil na tako krasnem dogodku! «

Na dogodku je rekordno število udeležencev iz 70 držav imelo številne možnosti za udeležbo na različnih delavnicah, razpravah in razstavah ter dogodkih za mreženje.

Evropski teden regij in mest se je odprl s politično razpravo na visoki ravni z naslovom „Regije in mesta, stebri prihodnosti EU“.

100 mladih izvoljenih politikov je na različnih dogodkih predstavljalo lokalno in regionalno raven iz 26 držav članic.

Na delavnici Urban Living Lab Playground: igra soustvarjanja, pri kateri so igralci morali razviti zgodbo o podnebnem izzivu.

Karl-Heinz Lambertz, predsednik Odbora regij, z Younousom Omarjeem, predsednikom Odbora Evropskega parlamenta za regionalni razvoj, podpirata zavezništvo za kohezijo.

Projekt BoerenBruxselPaysans pomaga zagotoviti vsem prebivalcem Bruslja dostop do lokalne, zdrave in kakovostne hrane.

Dialog med državljani

Poleg bolj tradicionalnih dogodkov je letošnji evropski teden regij in mest odprl svoja vrata tudi državljanom v okviru delavnic in razprav. Rezultat je bila živahna izmenjava mnenj med približno 100 mladimi državljani o vprašanjih EU, kot so Evropa bližje svojim državljanom, Prihodnost Evrope in Vloga regij in mest, Bolj zelena Evropa in Pametnejša Evropa.

Medijski program

Čeprav je bilo težko preseči rekordno število poročil, ki so bila objavljena lansko leto, se je medijski program za leto 2019 osredotočil na nadaljnje predstavljanje dosežkov naložb kohezijske politike po vsej EU. V 36 objavljenih člankih je bil podan

nadaljnji vpogled v stanje priprav na proračun po letu 2020, mediji pa so imeli priložnost, da se povežejo z novim kolegijem komisarjev.

Slovesna podelitev nagrade Megalizzi-Niedzielski za obetavne novinarje

Podelitev nagrad REGIOSTARS

Kot je navada vsako leto, je Evropska komisija ponovno nagradila pet projektov, ki jih je financirala EU in ki so pokazali odličnost in nove pristope k regionalnemu razvoju.

V prvi kategoriji „Spodbujanje digitalne preobrazbe“ je bila nagrada podeljena za čezmejni sodelovalni projekt Energy Cells GR Nemčije, Belgije, Francije in Luksemburga za trajno rabo energije in inovativno proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.

Podjetje CobBauge iz Združenega kraljestva je prejelo nagrado za „Povezovanje krajinskih območij, morskega in obalnega okolja ter grajenega okolja“ (kategorija 2) za razvoj zidnega gradbenega materiala iz zemlje in vlaken.

Nagrada za „Boj proti neenakostim in revščini“ (kategorija 3) je bila podeljena za projekt Good Support s Poljske: gre za spletno platformo, prek katere se prebivalci regije Zahodno-pomorjanska povezujejo z lokalnimi socialnimi službami.

Skupen projekt Climate Active Neighbourhoods (CAN), ki ga izvajajo Belgija, Francija, Nemčija, Nizozemska in Združeno kraljestvo, je prejel nagrado v kategoriji 4 „Gradnja mest, odpornih na podnebne spremembe“. Ta spodbuja lokalne strategije za povečanje energijske učinkovitosti gospodinjstev v ogroženih mestnih območjih.

Nagrada v kategoriji 5 „Posodabljanje zdravstvenih storitev“ je bila podeljena strokovnemu centru za usposabljanje Orsi Academy iz Belgije na področju novih tehnik v minimalno invazivni kirurgiji in robotski kirurgiji.

Javnost je nagradila projekt CityWalk v okviru programa Interreg Podonavje, ki mestom v Podonavju pomaga, da postanejo prijaznejša pešcem. ■

VEČ O TEM

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

[KRATKE] NOVICE

VKLJUČEVANJE DRŽAVLJANOV ZA DOBRO UPRAVLJANJE KOHEZIJSKE POLITIKE

V svojih političnih smernicah za novo Komisijo je predsednica Ursula von der Leyen izrazila željo, da bi evropski državljani imeli vodilno in dejavno vlogo pri gradnji prihodnosti naše Unije. Pomen večjega vključevanja državljanov je prepoznan in okrepljen v Lizbonski pogodbi z evropsko državljansko pobudo ter številnih dokumentih in političnih izjavah, kot je prispevek Komisije k izjavi iz Sibiuja o „novem strateškem programu za EU v obdobju 2019–2024“.

Na tej podlagi Generalni direktorat Evropske komisije za regionalno in mestno politiko organizira konferenco o vključevanju državljanov in civilne družbe v kohezijsko politiko. Dogodek bo potekal pod političnim vodstvom in ob udeležbi komisarke za kohezijo in reforme Elise Ferreira. Osredotočen bo na to, kako zagotoviti tesnejše sodelovanje z državljani in civilno družbo pri vodenju in izvajanju kohezijske politike in upravljanju namenskih sredstev EU. Z dejavnejšim vključevanjem državljanov bodo institucije postale še preglednejše in odgovornejše, naložbe pa bodo prispevale k večjemu številu boljših rezultatov na terenu. ■

VEČ O TEM

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/citizens_good_governance

OBLIKOVANJE TRAJNOSTNE MESTNE PRIHODNOSTI

Kohezijska politika je v središču trajnostnega razvoja mest v Evropi. Približno 115 milijard EUR se porabi v mestih, od česar se 17 milijard EUR porablja na lokalni ravni v okviru celovitih strategij za razvoj mest, ki jih neposredno upravljajo mestni organi. Evropska komisija za naslednji evropski proračun po letu 2020 predlaga močnejšo mestno razsežnost z dodelitvijo 6% vseh sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj na državo članico za trajnostni razvoj mest. Predlog uvaja tudi cilj politike „Evropa, ki je bližje državljanom“ ter novo evropsko pobudo za mesta, ki potrjuje, da je mestna razsežnost kohezijske politike odvisna od strateškega partnerstva z lokalnimi organi in civilno družbo na več ravneh.

Zato je bilo izbranih 53 mestnih projektov, ki bodo predstavljeni na razstavi na prihodnjem Forumu mest 2020, ki bo potekal od 30. do 31. januarja v Portu na Portugalskem. Ta razstava, namenjena predstavitvi dobrih mestnih projektov, dejansko kaže, kaj kohezijska politika prinaša evropskim državljanom. Predstavlja, kaj vse lahko mesta dosežejo, in kaže, kako ključna sta celovit pristop in upravljanje na več ravneh za oblikovanje politike. Poleg tega predstavljene mestne prakse nakazujejo na projekte, za katere Komisija pričakuje, da jih bo financirala v prihodnosti.

Dobre prakse izhajajo iz programov, ki jih financira kohezijska politika: to so na primer URBACT, pobuda Inovativni ukrepi v mestih in mestni projekti, ki se financirajo iz prevladujočih programov. ■

VEČ O TEM

<https://citiesforum2020.topi.com/>

MEDIJSKI PROGRAM YOUTH4REGIONS

Sledita še dva članka mladih novinarjev, ki sta se udeležila blogerskega tekmovanja YOUTH4REGIONS.

Medijski program Youth4Regions podpira razvoj naslednje generacije novinarjev, specializiranih za regionalno politiko. Te mlade Evropejce spodbuja, da poročajo o projektih, ki jih financira EU.

Avila kot zgled za prihodnost

Leta 1912 je pesnik Antonio Machado govoril o Kastilji kot o pusti deželi konzervativnih korenin, ki je zelo tesno povezana s svojimi običaji, kakršno se danes zdi ozemlje avtonomne skupnosti Kastilja in Leon. Vendar pa Avila, eden od največjih zagovornikov kastiljskega tradicionalizma, to prepričanje spreminja in drugim evropskim mestom postavlja zgled za modernizacijo in napredek.

Mesto Avila, ki je od leta 1985 na seznamu svetovne dediščine, je turistična enklava z izjemno lokacijo na španskem ozemlju. To mesto s področja Kastilje in Leona, ki je samo eno uro oddaljeno od Madrida, obiščejo številni turisti, ki jih tja privabi eno najbolj ohranjenih srednjeveških obzidij v vsej Evropi. Avila je navdušila nekatere največje zvezde iz sveta kulture 20. stoletja, med katerimi sta bila pisatelj Ernest Hemingway in filmar Orson Welles.

Projekt Smart Heritage City (SHCity), ki se je začel leta 2016 v okviru programa Interreg v Sudoe, ki ga podpira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), uspešno uvaja tehnološko platformo v tem mestu, ki omogoča preprostejše upravljanje in ohranjanje zgodovinskih znamenitosti in prispeva k obnovi turistične industrije mesta.

Za izvedbo tega projekta je bilo treba premostiti veliko digitalno vrzel, s katero se je v nasprotju z drugimi španskimi regijami spopadala avtonomna skupnost Kastilja in Leon. Po reševanju tega problema v letu 2017 se je pokritost na celotnem ozemlju povečala za skoraj 5 %, kar je prineslo koristi za 233 996 prebivalcev v regiji. Nepovratna sredstva za širjenje širokopasovne povezave, ki sta jih prispevala država in ESRR EU, so vključevala približno 11 milijonov EUR v obliki subvencij, dodeljenih ponudnikom telekomunikacijskih storitev, da bi se zagotovilo nadaljnje uvajanje ultra hitre širokopasovne povezave v avtonomni skupnosti Kastilja in Leon.

Ministrstvo za energijo, turizem in digitalno agendo poroča, da je po pozivu k oddaji predlogov v letu 2013 skupnost Kastilja in Leon prejela 15 milijonov EUR, kar je privedlo do 28 milijonov EUR naložb za ponudnike telekomunikacijskih storitev. Znotraj same province je bilo mesto Avila največji upravičenec teh nepovratnih sredstev v letu 2017 in je prejelo 3 milijone EUR.

S pomočjo projekta SHCity se je uvedla mreža 230 senzorjev in naprav na 26 lokacijah, v zaprtih in odprtih prostorih, po celotnem zgodovinskem območju mesta. Ti senzori v realnem času upravljajo okrog 20 okoljskih in strukturnih parametrov ter druge, ki so povezani z varnostjo, porabo električne energije in številom obiskovalcev.

Podatki, ki jih zberejo senzorji, se združijo s podatki iz drugih sistemov, kar ustvari pretok več kot 1 000 podatkov na uro, s čimer se olajša delo upraviteljev. Mestni svet Avila lahko z zbiranjem teh podatkov racionalizira ukrepe in izboljša postopek odločanja, kadar naleti na anomalijo, ki bi lahko ogrozila to zgodovinsko območje mesta, na primer povečanje ali padec temperature ali vlažnosti.

V okviru projekta je bila razvita tudi turistična aplikacija, ki uporablja informacije, zajete s sistemom spremljanja, in jih usklajuje, da bi lahko obiskovalce in družbo na splošno ozaveščala o pomenu ustreznega ohranjanja dediščine. Aplikacija uporabnikom tudi omogoča, da ustvarijo svoje mestne poti, ocenijo čas, ki ga imajo na voljo, kraje, ki jih zanimajo v neposredni bližini njihove lokacije, in tiste kraje za ogled, kjer je čas čakanja krajši, saj beležijo manjše število obiskovalcev v določenem izbranem trenutku.

Izziv projekta SHCity je ponoviti projekt na drugih evropskih zgodovinskih področjih. Da bi to dosegli, je bil razvit prototip za mesti Sintra in Cascais na Portugalskem ter kraj Riba-roja de Túrria v Valencii v Španiji.

David je pred kratkim končal prvi letnik študijskega programa Novinarstvo in mediji na univerzi Carlos III v Madridu v Španiji. Meni, da je resno novinarstvo eno najboljših načinov za oblikovanje družbe, ki uživa večjo svobodo. V prihodnosti želi postati raziskovalni novinar.

Naložba iz ESRR v višini 1 194 333 EUR za projekt predstavlja 1,5% vseh sredstev v višini več kot 79 milijonov EUR, ki so bili namenjeni projektu v skupnosti Kastilja in Leon od začetka 2019. Vendar ta znesek predstavlja samo 12% od skoraj 700 milijonov EUR, ki jih EU namerava nameniti tej regiji. ➤

Obzidje Avile, Španija

Ustvarjalnost spodbuja povezovanje

Mladi blogger se pogovarja z lokalnimi prebivalci v okrožju Distrito Sur v Cordobi v Španiji, da bi izvedel več o soseski in o tem, kako pomembni so skladi EU za tamkajšnje prebivalce.

„Nobenega dvoma ni, da so razmere v tej soseski danes boljše. Če bi o okrožju Distrito Sur povprašali prej, bi se ljudje spačili ali podali kako ostro pripombo o tem območju. Nismo se počutili, da smo del mesta. Danes pa so ulice lepe, na njih je veliko bolj živahno in ljudje so na splošno srečnejši,“ pojasni prebivalka Ana.

Anina družina se je morala preseliti iz predela Sierras de Cordoba v Campo de la Verdad v okrožju Distrito Sur (južni del mesta Cordoba, ki obsega pet sosesk: Campo de la Verdad, Sector Sur, Miraflores, Fray Albino in Guadalquivir), saj so se naveličali, da se morajo vsak dan voziti več ur do Anine šole in nazaj. Tu so naleteli na odprto in prijazno sosesko, ki pa se je spopadala z eno veliko težavo: bila je na obrobju.

Kljub bližini zgodovinske četrti Cordobe, se ji to, da leži na nasprotni strani reke Guadalquivir, nikoli ni štel v prid. Še vedno ima nekaj obrobni predelov, ki jih različne javne uprave

poskušajo izboljšati že od 90-ih let prejšnjega stoletja. Kljub temu se to območje še vedno spopada z očitnim pomanjkanjem socialnih storitev, propadanjem infrastrukture, visoko stopnjo brezposelnosti in nizkimi prihodki.

José Luis, dolgoletni prebivalec predela Sector Sur, se z žalostjo spominja: „Prej je bilo drugače. Imeli smo dva kina. Dva! Ljudje so pogosto zahajali sem in bilo smo zelo povezani z mestom, zlasti z vidika kulture.“

Vendar je preobrat v zgodovini okrožja Distrito Sur spremenil razvoj tega področja za vedno. Načrt „Urban Sur“ je vključen v načrt za Cordobo v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), ki ga bo v obdobju 2007–2013 izvajal Občinski institut za gospodarski razvoj in zaposlovanje (IMDEEC), ki je neodvisen od mestnega sveta. Proračun za načrt je znašal več kot 12 milijonov EUR, od česar je 10 milijonov EUR prispeval ESRR.

Njegov ambiciozen in inovativen cilj je bil doseči gospodarsko in družbeno ožvitev tega območja in pri tem olajšati njegovo povezovanje na trajnosten način. To je bilo odvisno od strategije, ki je temeljila na ukrepih, in možnosti, ki sta jih ponudila kultura in ustvarjalno gospodarstvo, kar še nikoli prej ni bilo predlagano v mestu.

” Načrt Urban Sur je najboljši prikaz pozitivnega vpliva evropskih skladov na razvoj mesta. “

Soledad Cañizares Sevilla

Ob tem mi je članica Oddelka za projekte in institucionalno sodelovanje na inštitutu IMDEEC Soledad Cañizares Sevilla pojasnila: „Načrt Urban Sur je najboljši prikaz pozitivnega vpliva evropskih skladov na razvoj mesta (...) Bil je zelo inovativen: doseganje razvoja prek kulture je pilotni projekt, ki uporablja določeno obliko povezovanja, ki se bo nedvomno ponovno uporabila.“

Ta načrt je bil usmerjen v štiri ukrepe. Prvi je vključeval izboljšanje mestnega okolja in tehnološke učinkovitosti z obnovo štirih ulic. Ta obnovitvena dela so vključevala podaljšanje kolesarskih poti, zasaditev več kot 100 dreves in prehod na energijsko učinkovito ulično razsvetljavo.

Drugi ukrep je vseboval program za socialno povezovanje in usposabljanje, ki se je pokazal v preoblikovanju starega učiteljskega centra v center za usposabljanje na področju IKT, umetniško ustvarjanje in izobraževanje. To področje je vključevalo tudi številne načrte za socialno vključevanje z več kot 5 000 udeleženci.

Tretja dejavnost je bila usmerjena v trajnostni gospodarski razvoj območja, namen pa je ustanoviti podjetniško akademijo in poslovni inkubator v stari šoli. Četrty ukrep, osredotočen na raziskave, razvoj in inovacije, pa je dosegel vrhunec v gradnji centra Seneca IKT (Centro TIC Séneca), ki podpira usposabljanje prebivalcev soseske na področju tehnologije.

Nekaj infrastrukture je res še v gradnji, vendar je spremembe v okrožju Distrito Sur že mogoče opaziti. Načrt Urban Sur je oživil različne soseske na tem območju, razširil in izboljšal infrastrukturo ter predvsem izboljšal življenje vseh prebivalcev.

Javier je študent študijskega programa Komunikacija in mednarodni odnosi na univerzi Loyola v Cordobi v Španiji.

Je velik navdušenec nad EU in mediji in se še zlasti zanima za ustvarjalnost (video, slikovno itd.) v družbenih medijih.

„Zares smo veseli, ko vidimo, kako se porabljajo evropska sredstva, naša soseska pa se zdaj celo še bolj zaveda pomembne vloge, ki jo ima EU v našem razvoju. Moja babica je nedavno rekla: ‚Ana, vi, mladi, ste tisti, ki morate skrbeti za ohranjanje Evropske unije, ki počne toliko dobrih stvari za nas,‘ in jaz sem ji pritrdila, kajti kako bi sploh lahko bilo drugače,“ zaključila Ana. ■

Posebna zahvala gre Ani Jiménez Rey, Soledad Cañizares Sevilla in prebivalcem okrožja Distrito Sur za njihov prispevek.

VEČ O TEM

Urban Sur: <http://urbansur.cordoba.es/>

PODATKOVNA TOČKA

Evropske regije razkrivajo različne ravni konkurenčnosti

V preteklih desetih letih se z indeksom regionalne konkurenčnosti (indeksom RCI) merijo glavni dejavniki konkurenčnosti v vseh regijah v Evropski uniji.

RCI vsebuje enajst različnih sestavnih delov in zajema vidike, ki so pomembni za trajnostni razvoj, produktivnost in blaginjo. Ti sestavni deli so razvrščeni v tri skupine: osnovno skupino, ki vključuje dejavnike konkurenčnosti, skupino za učinkovitost, ki vključuje vmesne vidike, in inovacije, ki opisujejo najnaprednejše dejavnike konkurenčnosti.

Ta edinstveni indeks omogoča vpogled znotraj držav, ki jih ni mogoče zajeti z nacionalnimi indeksi konkurenčnosti. Zadnja izdaja indeksa RCI, objavljena 7. oktobra 2019 v okviru evropskega tedna regij in mest v Bruslju, potrjuje policentrični vzorec s številnimi različicami, značilnimi za države in regije znotraj ene države. Deset let po svetovni finančni krizi je ločnica med severozahodom in jugovzhodom v EU še vedno jasna in očitna.

Glavna mesta: se vrzeli krčijo ali širijo?

Indeks RCI je vedno kazal na zelo veliko vrzel med regijami glavnega mesta/metropolitanskimi regijami ter ostalimi deli držav. Regija glavnega mesta je v vsaki državi vedno najbolj konkurenčna regija, kar je razvidno iz spodnjega grafa, na katerem so za indeks za leto 2019 prikazana nihanja znotraj države (države so razvrščene od najmanj do najbolj uspešne glede na njihov nacionalni rezultat). V vseh indeksih RCI se dosledno pojavljajo tri opazne izjeme: Italija, v kateri je naj-

boljša regija Lombardija, Nemčija, v kateri je bil vedno uspešnejši od Berlina bodisi Frankfurt bodisi Zgornja Bavarska, in Nizozemska, kjer je Utrecht vedno najbolj konkurenčen.

V Italiji, Španiji in Belgiji ravni regionalne konkurenčnosti dosežajo širok razpon, vendar so skoraj enakomerno porazdeljene po vseh regijah v vsaki državi, kar kaže tudi višina stolpcev na grafu, ki zajema 50% rezultatov regij v vsaki državi. Druge države prav tako kažejo zelo visoko nihanje, vendar je to posledica znatno višje uspešnosti regije glavnega mesta v primerjavi z drugimi regijami v državi: na primer, v Franciji in na Portugalskem ter v večini vzhodnoevropskih in nordijskih držav, kjer so sosednje regije glavnega mesta precej manj konkurenčne.

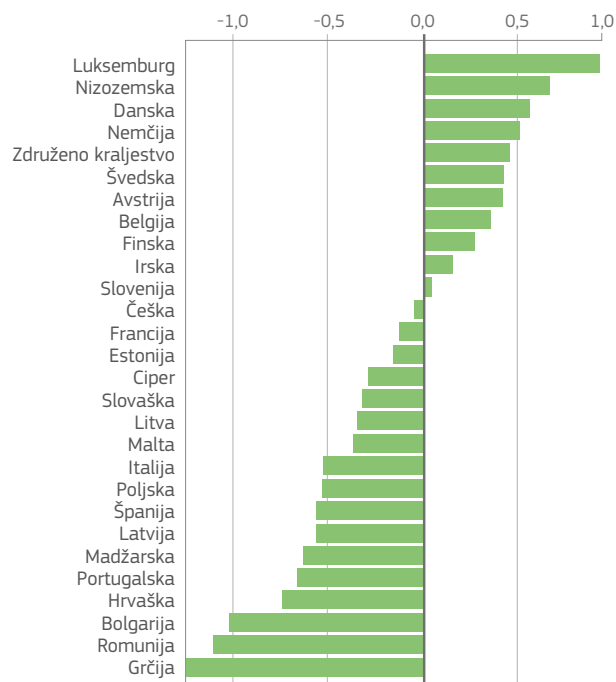
Moč regij glavnega mesta odraža večjo zmogljivost metropolitanskih območij, da delujejo kot aglomeracijsko gospodarstvo, ki privlači človeški kapital in podjetja.

Vprašanje je: ali te vrzeli med glavnim mestom in preostalimi deli države naraščajo oziroma ali lahko prepoznamo znake približevanja?

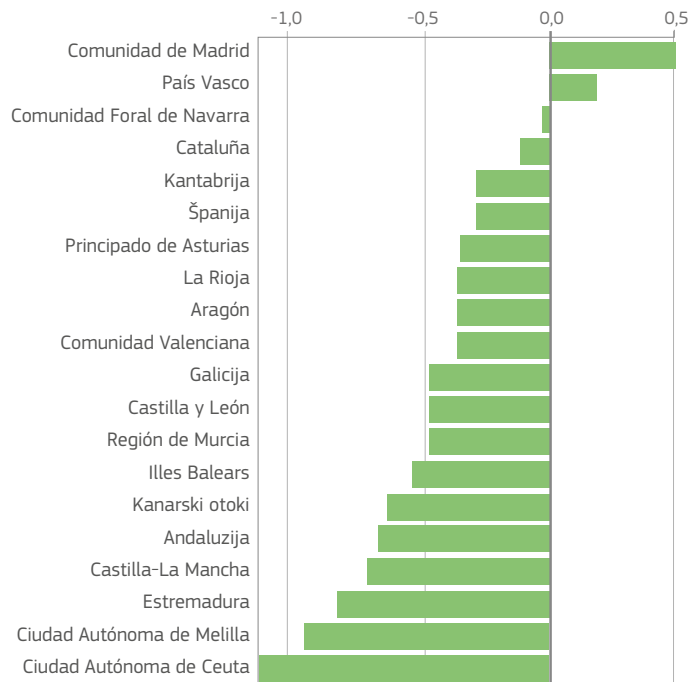
Na splošno je pri vseh izdajah RCI možno zabeležiti stabilne vrzeli, res pa je, da se v nekaterih državah *dohajajoče regije* v zadnjih letih glavnim mestom približujejo.

Spremljanje razvoja vrzeli v zvezi z glavnimi mesti/metropolitani je zlasti pomembno za kohezijsko politiko, katere glavna naloga je pomagati regijam, da se približajo in zmanjšajo geografske razlike. ■

Vrzeli v indeksih RCI v državah članicah EU, 2019

Vrzeli v indeksu RCI v Španiji, 2013

VEČ O TEM

Celotna predstavitev evropskega indeksa regionalne konkurenčnosti za leto 2019:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/

Pregled indeksa RCI 2019:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/363v-4uq6>

Da bi izvedeli več o odprtih podatkih skladov ESI, sledite

@RegioEvaluation

ali si oglejte #ESIFOpenData na Twitterju

Za analizo po posameznih državah izberite državo, ki vas zanima, na obeh grafih na spodnji povezavi in primerjajte vrzel med najuspešnejšo regijo (ki je vedno na vrhu grafa) in regijami, ki ji sledijo. Na primer, v Franciji je opaziti rahlo približevanje regij Alzacija in Rhône-Alpes regiji glavnega mesta Île-de-France. Na drugi strani pa gibanje na Madžarskem kaže, da se Budimpešta (Közép Magyarország) počasi oddaljuje od preostalih delov države, ki ji stežka sledijo.

Na interaktivnih grafih lahko izberete državo, ki vas zanima, in za vse regije v navedeni državi primerjate rezultate med indeksom iz leta 2013, ki zajema družbeno-gospodarske razmere tik pred gospodarsko krizo leta 2008, in zadnjim indeksom RCI za leto 2019.

Ali imate kakšno vprašanje, za katero si želite, da bi bilo obravnavano v naslednjih prispevkih PODATKOVNE TOČKE *Panorame*?

Ali obstaja kakšen sklop podatkov, za katerega si želite, da bi ga vključili v platformo odprtih podatkov o skladih ESI?

Če je tako, pišite na e-naslov: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

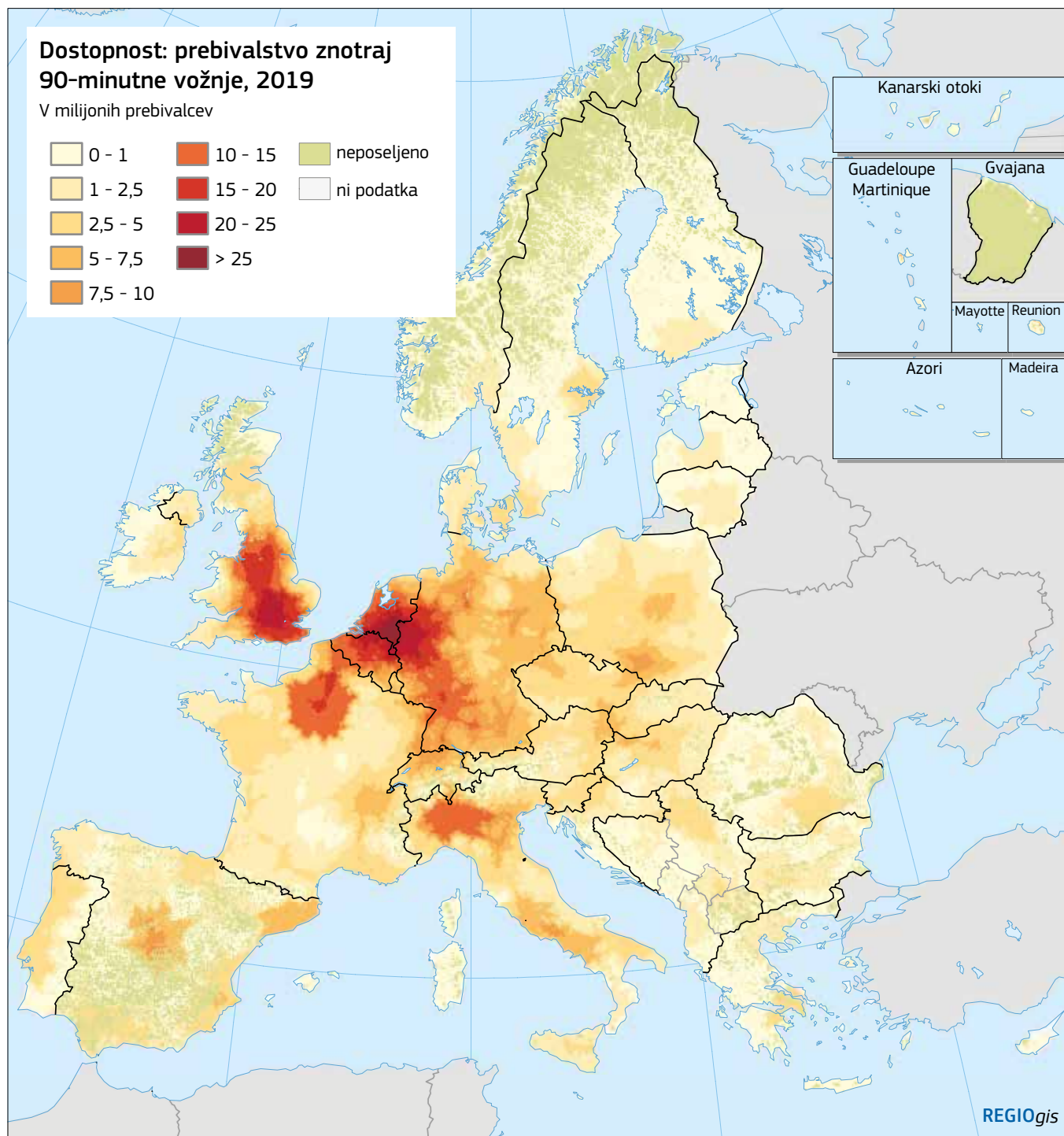
Sledite razpravi na TWITTERJU #ESIFOpenData

ali se naročite na naše glasilo: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Načrtovanje dostopnosti po glavnih cestnih omrežjih Evrope

Spodnji zemljevid prikazuje, koliko ljudi je mogoče doseči znotraj 90-minutne vožnje (brez upoštevanja zastojev). Za glavna mesta, velika somestja in večje kraje v Evropi so značilne zelo visoke ravni dostopnosti. Vendar pa te visoke ravni določa

predvsem prostorska koncentracija prebivalstva in precej manj kakovost ter obseg cestne infrastrukture. Če številni ljudje živijo v bližini, je lahko ta lokacija visoko dostopna, tudi če ima razmeroma slabo cestno infrastrukturo.

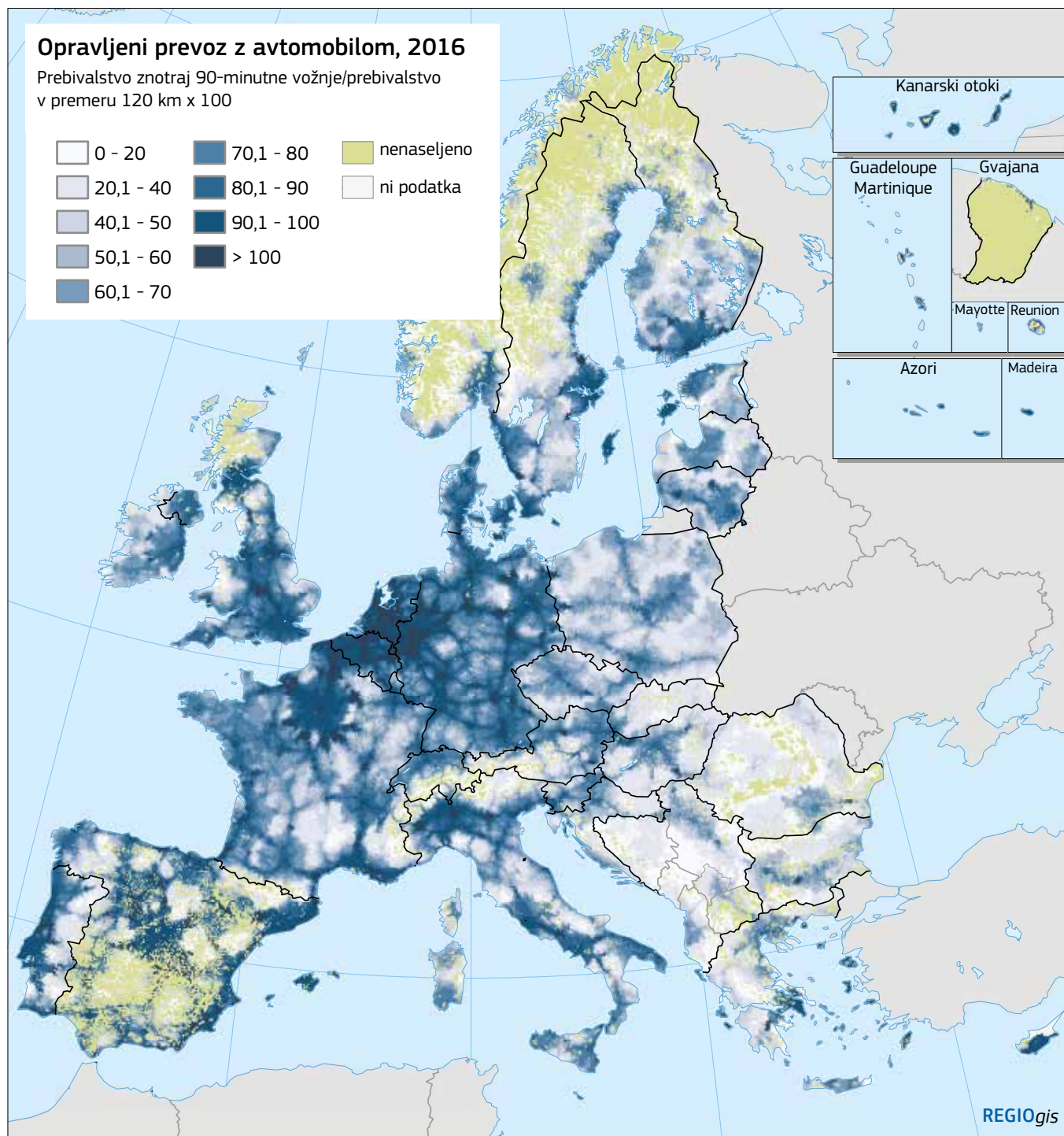
Zaradi večje preglednosti zemljevid prikazuje tehtano povprečje števila prebivalcev na polje 5x5 km.

Analiza je bila opravljena za polja 1x1 km.

Viri: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

Da bi ugotovili, kateri kraji imajo dobro cestno infrastrukturo, spodnji zemljevid prikazuje, v katerih območjih lahko prebivalci enega kraja zlahka pridejo do prebivalcev, ki živijo v bližini. Rezultat 100 ali več je zelo dober. To pomeni, da lahko znotraj 90-minutne vožnje oseba doseže najmanj toliko ljudi, kot jih živi v premeru 120 km. Na tem zemljevidu jasno izstopa glavno avtocestno omrežje zahodne Evrope. V vzhodni EU je

dostopnost po cestah precej slabša, tudi okoli glavnih mest in drugih pomembnih krajev. Na splošno je nižja stopnja dostopnosti cestnega prometa značilna za podeželje, kljub temu da je dolžina cestnega omrežja na prebivalca precej večja kot v mestih. Redka poseljenost na podeželju pomeni zelo drago zagotavljanje dostopa do avtocest. ■

Zaradi večje preglednosti zemljevid prikazuje tehtano povprečje števila prebivalcev na polje 5x5 km.

Analiza je bila opravljena za polja 1x1 km.

Viri: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

„Interreg Volunteer Youth“

Na poti proti sodobni železniški progi okoli gore Etna

Danes je še vedno mogoče prepoznati več perečih težav, kot je pomanjkanje ustreznih in inovativnih javnih storitev v različnih regijah. Treba je priznati, da države članice EU v večini primerov ne morejo odpraviti ogromnih težav, ki obstajajo v njihovih regijah, zlasti težav pri približevanju, kot so na primer prisotne na Siciliji.

Vprašanje se torej glasi: kaj je mogoče storiti, da bi se te zapletene težave odpravile? Odgovor je: treba je podpreti in okrepiti kohezijsko politiko. Pomen politike je poudarjen tudi v pobudi GD za regionalni razvoj „EU v moji regiji“, ki posebej opisuje in predstavlja najbolj simbolične projekte, ki jih je odobrila Evropska komisija, kot je podaljšanje železniške proge Circumetnea (zgrajene leta 1890) okoli mesta Catania, ki je sedma največja metropola v Italiji.

Zgoraj navedeni projekt je eden najpomembnejših, najbolj trajnostnih, najučinkovitejših in najbolj inovativnih projektov v Italiji, vključenih v programsko obdobje 2014–2020. Najvišji prispevek v višini 478 milijonov EUR je namenjen gradnji osmih novih postaj: San Domenico, Vittorio Emanuele, Palestro, San Leone, Verrazzano, Librino, Santa Maria Goretti in Airport.

Podaljšanje proge bo študentom, zaposlenim in turistom omogočilo, da se bodo lažje gibali in prišli do mestnega središča z letališča, kljub temu da se je število potnikov na leto znatno povečalo s 600 000 na 5 milijonov, kolikor so jih zabeležili v letu 2018. To pomeni tudi zmanjšanje emisij CO₂, saj poleg različnih drugih razlogov potniki, ki potujejo z vlaki, ne uporabljajo svojih avtomobilov zelo pogosto.

Ne smemo pozabiti, da je ta projekt ključen tudi zato, ker se nanaša na pametno specializacijo, občina Catania pa se v zadnjih časih spopada s pomanjkanjem prihrankov.

Železniška proga Circumetnea je bila tudi eden od projektov, ki je bil sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) za obdobje 2007–2013. V okviru regionalnega operativnega programa za Sicilijo, ki se je začel izvajati 7. septembra 2007, so bili zgrajeni štiri odseki železnice: Galatea-Giovanni XIII, Giovanni XIII-Stesicoro, Borgo-Nesima in Nesima-Misterbianco Centro.

Celoten projekt je dobro usklajen s kohezijsko politiko, katere cilj je zagotoviti, da se bodo prebivalci EU počutili bližje drug drugim z zmanjšanjem razdalj, ki jih ločujejo. ■

Danilo Distefano je nekdanji prostovoljec v skupnem sekretariatu Interreg Južni Baltik zahvaljujoč pobudi Interreg Youth Volunteer.

PROJEKTI

POTOVANJE V PRETEKLOSTI
PO CESTI IN ŽELEZNICISKUPNA NALOŽBA
11 332 552 EURPRISPEVEK EU
7 199 455 EUR

Zahvaljujoč dvema dopolnilnima projektoma na sedežu svetovno znanega proizvajalca vozil Tatra iz kraja Kopřivnice na Češkem nastaja edinstven muzejski kompleks.

Leta 2019 so se začela dela na preobrazbi zapuščene stavbe livarne podjetja v najsodobnejši muzej, s katerim bi se povečali in razširili dve razstavi, ki sta trenutno povezani z znamenito znamko. Glavni cilj projekta je predstaviti celovito zbirko vozil, s katero bi se prikazala zgodovina Tatre in razvoj avtomobilske industrije z naprednimi, vizualno privlačnimi in interaktivnimi prikazovalniki.

Najstarejše češko avtomobilsko podjetje Tatra, katerega začetki segajo v leto 1850 in ki je tretji najstarejši proizvajalec vozil na svetu, velja za enega kronskih draguljev češke industrije. Obiskovalci sedanjega Tehničnega muzeja Tatra lahko vidijo prvi avtomobil Präsident, ki so ga izdelali leta 1897 in ki je bil prvo vozilo, ki ga ni več vlekel konj, temveč ga je poganjal motor.

Vendar je muzeju primanjkovalo prostora za predstavitev celotne kolekcije, kar je pomenilo, da je bilo treba več razstavnih predmetov hraniti v skladišču.

Projekt Muzej vozil Tatra

Namen novega projekta Muzej vozil Tatra je bil odpraviti to težavo (s skupno naložbo v višini 6,7 milijona EUR). Novi prostor, ki ga je uredila regionalna moravsko-šlezjska uprava s sredstvi iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (4 milijoni EUR) in ki je zdaj v nekdanji livarni in skladišču na isti lokaciji, naj bi se predvidoma odprl leta 2021.

Poleg 60 edinstvenih razstavnih predmetov bodo obiskovalci lahko videli 70 starodobnih modelov, zlasti tovornjakov, ki so jih muzeju podarili lastniki podjetja Tatra Trucks, in posebne razstavne predmete, ki prikazujejo delovanje motorjev.

Slovenska Strela

Januarja 2018 je podjetje Tatra Trucks pridobilo evropska nepovratna sredstva za projekt prenove češkega nacionalnega objekta kulturne dediščine, tj. motoriziranega vlaka Tatra T 68, znanega tudi kot slovaški izstrelek. Vlak je bil do sredine leta 2018 razstavljen pred Tehničnim muzejem Kopřivnice, vendar ni bil zaščiteno pred vremenskimi vplivi in je začel propadati.

Podjetje Tatra Trucks se je odločilo, da slovaški izstrelek obnovi in zgradi povsem nov razstavni prostor zanj ob novih razstavnih prostorih Muzeja vozil Tatra.

Skupni strošek projekta obnove slovaškega izstelka, vključno z gradnjo razstavnega prostora, je ocenjen na 4,6 milijona EUR, od česar bo 3,1 milijona EUR pokrito z evropskimi sredstvi, preostali znesek pa bo prispevalo podjetje Tatra Trucks.

Obnova slovaškega izstelka se je začela pred nekaj meseci in bo vključevala celovita popravila, da bi bilo vlak mogoče vrniti v obratujoče stanje. Dela bi se morala končati v enem letu, potem pa se bo vlak preselil na nov razstavni prostor. V dobrem vremenu bo premeščen na prosto, ob posebnih priložnostih pa bo lahko obratoval kot izletniški vlak na javnih železniških progah v kraju Kopřivnice. ■

VEČ O TEM

<https://www.tatramuseum.cz/index.php?r=5&idj=2>

<http://slovenska-strela.cz/en-GB>

PROJEKTI

DIGITALNE TEHNOLOGIJE SPODBUJAJO NACIONALNO ZDRAVSTVENO STORITEV V ŠPANJI

SKUPNA NALOŽBA
33 471 081 EUR

PRISPEVEK EU
23 402 419 EUR

Program za zdravje in socialno blaginjo (SBS) je okreplil uporabo IKT v nacionalnem zdravstvenem sistemu Španije. Osrednji namen je zagotoviti, da bodo ključne elektronske storitve za državljane in izvajalce zdravstvene dejavnosti interoperabilne in učinkovitejše. Ta projekt ob podpori ESRR pomaga ljudem pri dostopu do ključnih zdravstvenih storitev po vsej državi in ne samo tam, kjer živijo.

Program SBS je olajšal učinkovito izmenjavo elektronskih receptov in digitalnih zdravstvenih kartonov v španskem nacionalnem zdravstvenem sistemu, ki temelji na decentralizirani strukturi. Ocenjevali so se tudi uporabniški informacijski sistemi na področju zdravstvene storitve.

Izdajanje elektronskih receptov pomeni, da lahko vsi španski državljani pridobijo zdravila na recept v kateri koli lekarni v državi. To je zelo koristno za ljudi, ki so morda na počitnicah ali potujejo in ne želijo prekiniti terapije. Po starem sistemu so ljudje lahko dobili zdravila na recept samo v regiji svojega prebivališča. Izdajanje elektronskih receptov se izvaja v vseh 13 000 centrih primarnega zdravstvenega varstva po vsej Španiji in 21 000 lekarnah po državi.

Uvedba digitalnega sistema evidentiranja preteklega zdravstvenega stanja omogoča izmenjavo zdravstvenih kartonov med vsemi 17 španskimi regijami (avtonomnimi skupnostmi) in dvema avtonomnima španskima mestoma (Ceuta in Melilla). Uradniki za javno zdravje in zdravniki imajo zdaj vpogled v zdravstveni karton vsakega posameznika, zato jim lahko zagotovijo učinkovito zdravljenje kjer koli v državi. Poleg tega lahko pacienti uporabljajo varen sistem za preverjanje identitete, da bi si ogledali in prenesli svojo zdravstveno kartoteko ter preverili, kdo vse je izvršil vpogled vanjo.

V okviru projekta se je izboljšal tudi identifikacijski sistem uporabnikov zdravstvenih storitev z vključevanjem ključnih in posodobljenih varnostnih ukrepov. Te spremembe bodo ohranjale zaupnost podatkov ob avtentikaciji identitete zdravnikov, farmacevtov in pacientov.

Vsi španski državljani, tj. 46,5 milijona prebivalcev, imajo zdaj zdravstvene izkaznice, ki jih lahko uporabljajo za dostop do digitalnih storitev.

Osnovna infrastruktura

Da bi se spremembe uresničile, je bilo v okviru projekta SBS opravljenih več nalog. Zdravstvenim delavcem centra je bila zagotovljena ustrezna oprema, vključno z zasloni visoke ločljivosti in delovnimi postajami. V bolnišnicah je bila nameščena infrastruktura za obdelavo podatkov, shranjevanje in brezžični dostop (Wi-Fi). Razvita je bila tudi programska oprema za izboljšanje interoperabilnosti, upravljanja, digitalizacije in arhiviranja kliničnih evidenc v španskem zdravstvenem sistemu.

Medtem pa je uvedba centraliziranih sistemov za varno hrambo certifikatov, avtentikacijo in elektronske podpise zdravstvenih delavcev pomagala izpolniti zahteve projekta v zvezi z digitalno varnostjo. ■

VEČ O TEM

<http://www.red.es>

PROJEKTI

UMETNI NOS VOHA
SVEŽINO PAKIRANIH ŽIVILSKUPNA NALOŽBA
2 013 200 EURPRISPEVEK EU
1 006 600 EUR

V okviru čezmejnega projekta, ki povezuje raziskovalce in živilska podjetja iz Belgije in Francije, se ustvarja nov način preverjanja svežine pakiranih živil z nizkimi stroški. Cilj je zmanjšati količino živilskih odpadkov tako, da se proizvajalcem in potrošnikom zagotovi natančnejša ocena roka uporabnosti proizvoda.

Projekt TERAFOOD, ki ga financira Evropski sklad za regionalni razvoj, je usmerjen v razvoj komercialnega senzorja, ki izkorišča tako imenovano tehnologijo THz. V okviru tega se uporablja neionizirajoče elektromagnetno sevanje, ki součinkuje s sledmi plinov, ki nastanejo, ko živila propadajo. Cilj projektne skupine je vključiti nov senzor v samo embalažo za živila, da bi natančne meritve, ki bi jih zagotovil, kupcem preprečile, da bi vrgli stran živilo, ki je še vedno užitno.

Odpadki nastajajo v celotni verigi proizvodnje živil, od same predelave do končnega potrošnika. Vendar je ocenjeno, da sama faza predelave ustvari približno 50% navedenih odpadkov, v glavnem pri proizvodnji pakiranih živil.

Metode, ki jih podjetja danes uporabljajo za preverjanje svežine pakiranih živil, vključujejo reden odvzem naključnih vzorcev iz njihovih proizvodnih linij. Da bi se zagotovile sprejemljive ustrezne varnostne meje, se s temi metodami krajša rok uporabnosti, zaradi česar se ustvarjajo nepotrebni odpadki med predelavo in skladiščenjem v trgovinah in doma. Proizvajalci lahko tudi utrpijo znatne finančne izgube zaradi stroškov vzorčenja in analize.

Projekt TERAFOOD obljublja natančnejšo, neinvazivno oceno na podlagi podatkov v realnem času. Senzor, ki spremlja biološke označevalce, ki nastajajo, ko se kakovost proizvoda

naravno slabša, se lahko uporablja skozi celoten postopek proizvodnje in distribucije. Vsaka embalaža, opremljena s senzorjem, je popolnoma sledljiva, pomanjkljivosti pa je mogoče zaznati na kateri koli točki življenjske dobe proizvoda.

Odkrivanje temelji na meritvah hlapnih organskih spojin, odkritih znotraj embalaže. Z natančnostjo, ki je večja kot en del na milijon, lahko senzor pridobi zaupanje potrošnikov v verigi proizvodnje živil.

Senzor na preskusu

Projektna skupina je do danes razvila in izdelala senzor prve generacije, ki je zdaj v fazi preskušanja. Poleg tega je bilo načelo odkrivanja, na katerem temelji senzor, zaščiteno s patentom. Vzpostavljena je tudi varna spletna platforma, na katero lahko projektne partnerji naložijo podatke, ki jih zberejo med svojo raziskavo.

Projekt TERAFOOD je bil predstavljen na 9. dnevih THz, ki so potekali junija 2017 na Univerzi v Dunkerqueu v Franciji. Januarja 2019 je v prostorih partnerja Photonics Research Group na Fakulteti za znanost na belgijski Univerzi v Gentu potekala tematska uvodna delavnica.

Naslednjo delavnico, ki bo potekala februarja 2020, bo organiziral koordinator projekta, Institut za elektroniko, mikroelektroniko in nanotehnologijo, v kraju Villeneuve d'Ascq v Franciji. Novi senzor bo predstavljen na dveh predstavitevni delavnicah konec leta 2020, zaključni dogodek v okviru projekta pa bo potekal spomladi 2021. ■

VEČ O TEM

<https://terafood.iemn.fr/>

OBNOVA KANALA ZMANJŠUJE TVEGANJA POPLAV NA MADŽARSKEM IN V SRBIJI

SKUPNA NALOŽBA
8 699 537 EUR

PRISPEVEK EU
7 394 607 EUR

V okviru projekta BABECA, ki ga financira EU, poteka obnova kanalskega omrežja, ki poteka skozi Madžarsko in Srbijo, da bi se zmanjšala tveganja poplav in izboljšala kakovost vode na obeh straneh meje.

Kanal Baja–Bezdan, ki je dolg 44,8 km – 32,2 km na Madžarskem, 10,6 km v Srbiji in 2 km ob meji – je bil zgodovinsko pomembna pot za prevoz blaga po vodi od reke Donave. Danes se uporablja predvsem za namakanje kmetijskih zemljišč, šport in rekreacijo, toda zaradi slabega vzdrževanja v zadnjih letih propada.

S pomočjo sredstev instrumenta za predpristopno pomoč v okviru programa Interreg bo kanal prenovljen in se bo vzdrževal v prihodnosti, kar bo prineslo koristi za približno 110 000 prebivalcev. Novi ukrepi za preprečevanje poplav bodo povečali tudi obrambno vlogo reke Donave, ki leži nizvodno od kanala in v katero se steka deževnica, ki priteče s hribov v notranjosti.

S popravili, ki se bodo izvedla v okviru projekta, se bodo zmanjšala ozka grla ob kanalskem omrežju, kar bo olajšalo potovanja po vodnih poteh skozi Madžarsko in Srbijo. To čezmejno sodelovanje bo zagotovilo tudi podporo lokalnemu turizmu ob kanalu.

Usmerjanje prizadevanj na področju čiščenja

Na Madžarskem bo potekalo čiščenje na 5 600 metrih kanala, da bi iz njega odstranili plevel in drug material, ki ovira pretok vode. Stanje vode je bilo predhodno ocenjeno kot „slabo“ zaradi kopičenja mulja. V okviru projekta BABECA bo zagotovljena pomoč za odstranjevanje smeti, in sicer bodo na treh različnih lokacijah zgrajene klančine za spust čolnov in ploščadi za odstranjevanje plavnega lesa.

V Srbiji bosta obnovljeni dve splavnici, tj. napravi, ki se uporabljajo za dviganje ali spuščanje plovil med odsekoma kanala, ki ležita višje ali nižje drug od drugega, da bi se zagotovilo varno delovanje. Splavnica Bezdan ni v uporabi od leta 1995 zaradi slabega stanja in mehanizmov, splavnica in zaježitvena zapornica Šebešfok pa nista bili nikoli dokončani.

Cilj projekta v prihodnosti je zagotoviti dolgoročno trajnost kanala, ki ga bosta še naprej skupaj upravljali Srbija in Madžarska. Izboljšana kakovost vode bo prebudila vodno življenje v kanalu, ki vključuje ribe in žuželke, s čezmejnimi sodelovanjem pa bo zagotovljena tudi podpora gradnji plovil v ladjedelnici Bezdan in turizmu v vsej regiji. ■

VEČ O TEM

<http://www.babeca.eu/app/>

PROGRAM DOGODKOV

6. FEBRUAR

Bruselj (BE)

Konferenca na visoki ravni „Vključevanje državljanov v dobro upravljanje kohezijske politike“

24.–25. MAREC

Bruselj (BE)

Forum najbolj oddaljenih regij 2020 „Skupaj za trajnostno prihodnost“

12.–15. OKTOBER

Bruselj (BE)

Evropski teden regij in mest

PRAVNO OBVESTILO

Ne Evropska komisija ne katera koli druga oseba, ki deluje v imenu Evropske komisije, ni odgovorna za morebitno uporabo naslednjih informacij.

Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije, 2020

PDF: ISSN 1725-8278 KN-LR-19-071-SL-N

© Evropska unija, 2020

Ponovna uporaba je dovoljena ob navedbi vira.

Politiko ponovne uporabe dokumentov Evropske komisije ureja Sklep 2011/833/EU (UL L 330, 14. 12. 2011, str. 39).

Za kakršno koli uporabo ali reprodukcijo slik ali drugega gradiva, ki ni vključeno v predpise EU o avtorskih pravicah, je treba dovoljenje pridobiti neposredno od lastnikov avtorskih pravic.

Printed by Bietlot in Belgium

Ta revija je tiskana na recikliran papir v angleščini, bolgarščini, francoščini, grščini, italijanščini, nemščini, poljščini, romunščini in španščini. V 22 jezikih je na voljo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/si/information/publications/panorama-magazine/

Priprava vsebine te izdaje je bila končana januarja 2020.

FOTOGRAFIJE (STRANI):

Naslovnica: © iStock/AndresGarciaM

Stran 3: © Evropska unija

Stran 8: © Alex Pavilj Atkласana

Stran 9: © BestMedGrape

Stran 10: © Reke brez odpadkov za čisto Črno morje

Stran 11: © Pristanišče Haminakotka

Strani 13, 14, 15: © Evropska unija/David Plas

Stran 18: © Autoridade de Gestão do COMPETE 2020

Stran 20: © Upravni organ POSEUR

Stran 22: © POSEUR

Stran 23: © POSEUR

Stran 24: 1. fotografija © Zeleno mestno življenje;

2. fotografija © TMG; 3. fotografija © AORP;

4. fotografija © TENOWA

Stran 26: © CCDR LVT

Stran 27: © Skupina META

Stran 28: © Evropska unija

Stran 29: © Evropska unija

Stran 30: © Evropska unija

Stran 31: © Evropska unija

Stran 32: © Evropska unija

Stran 35: © iStock/Juan Carlos Hernández Hernández

Stran 36: © iStock/MarioGuti

Stran 42: © iStock/labsas

Stran 43: © Muzej Tatra

Stran 44: © iStock/SDI Productions

Stran 45: © iStock/hedgehog94

Stran 46: © iStock/kanal Baja–Bezdan

OHRANITE STIKE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Urad za publikacije
Evropske unije

Evropska komisija
Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko
Kommunikacije – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu